

Hondenpoep, **GEWOON** opruimen?!

Bron: Malburger, 2011

Projectnummer: 594000

Marcel Gilde; 860703003
Angela Smit; 821105002
Mei, 2011

Hogeschool

**VAN HALL
LARENSTEIN**

ONDERDEEL VAN WAGeningen UR

Hondenpoep, GEWOON opruimen?!

“Wat bepaalt dat hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden de hondenpoep wel of niet opruimen?”

Auteurs:

Marcel Gilde; 860703003

Angela Smit; 821105002

Opdrachtgever:

Gepp Producten & Advies, in samenwerking met gemeente Leeuwarden

Contactpersoon Gepp Producten & Advies:

Dhr. Mark de Haas

Contactpersoon gemeente Leeuwarden:

Dhr. Gjalt Faber

Begeleiders Stichting Van Hall Larenstein:

Mvr. I. Koenis

Mvr. A. Swierenga

Voorwoord

Dit onderzoeksrapport is gemaakt tijdens onze afstudeeropdracht, in opdracht van Gepp Producten & Advies en de gemeente Leeuwarden. Het onderzoek is opgezet om te kijken welke factoren bepalen dat hondenbezitters de hondenpoep van hun hond wel of niet opruimen.

Wij willen verschillende mensen bedanken voor hun hulp tijdens dit onderzoek. Als eerste willen we Mark de Haas (Manager Sales, Marketing en PR, Gepp Producten & Advies) en Gjalt Faber (Beleidsadviseur, Gemeente Leeuwarden) bedanken voor de mogelijkheid om dit onderzoek uit te kunnen voeren. Daarnaast willen we de begeleiders Inge Koenis en Agnes Swieringa bedanken voor hun begeleiding en expertise tijdens dit onderzoek. Voor de externe hulp, voor het computerprogramma SPSS, willen we Henry Kuipers bedanken voor zijn inzet en zijn feedback met betrekking tot het verwerken van de verkregen data van het onderzoek. Tevens willen we ook alle hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden bedanken die hebben bijgedragen aan dit onderzoek.

Als laatste willen we beide onze familie en vrienden bedanken voor hun geduld en feedback die ze gaven op verschillende onderdelen van het onderzoek.

Marcel Gilde en Angela Smit
Leeuwarden, mei 2010

Summary

Nuisance of dog poop in Leeuwarden

In many residential areas of the municipality of Leeuwarden the nuisance of dog poop is number 1 in the list of annoyances and the municipality is trying to reduce the dog poop problem. In the municipality of Leeuwarden there are currently about 1200 regular bins, approximately 200 dog bins and 123 Gepp dog toilets. The municipality tries to reserve the dog tax, which is paid by the dog owner, to matters relating to the dog policy, such as installing dog bins and Gepp dog toilets.

Design and conduct of the study

This research shows why dog owners do or do not clean up dog poop and includes elements of both a qualitative and quantitative research. The qualitative component consists of a literature review and interviews. The quantitative part consists of a written survey, which contained questions about the knowledge, attitude and the behavior of the registered dog owner concerning the dog policy. With the statistical software program SPSS version 17, all results were processed and relevant tables and graphs were made.

Results

Of the 5100 surveys that were sent, 1091 completed surveys were returned. This survey showed that 87.0% of respondents were familiar with the obligation of the current dog policy to clean up the dog poop. Approximately one third of all respondents experience the nuisance of dog poop as a real problem in their neighborhood. 40% of the respondents said that their behavior concerning cleaning up the dog poop has positively changed in the last five years. This was mainly because they now think it is wrong to leave it on the streets, especially for the young and playing children. 4.3% of respondents doesn't structurally clean up the dog poop and 44,7% mentioned that the main reason is that they pay dog tax, and therefore expect that the municipality will clean it up. Only a small percentage of the owners that not clean up, are willing to purchase goods to clean up the dog poop.

85.5% of the owners that clean up the dog poop use a plastic bag. 66.1% is familiar with the dog poop bin and 42.6% with the Gepp dog toilet. The choice of these bins is based on the distance of the bin relative to the spot where the dog poops (68.5%). Half of all respondents think that there are enough dog bins, which also means that half of them think that there are not enough bins.

The not cleaners say that addressing them doesn't have much influence on their behavior. With regard to environmental inspectors, 44.1% of all respondents say that there is not enough surveillance and observation.

The residential area Vlietzone (8921), Bloemenbuurt (8922) and Schieringen (8924) are identified as problem areas (areas with a lot of dog poop nuisance) by the municipality itself and the research results also show that the residents areas of Vlietzone (52.8%) and Bloemenbuurt (51.4%) experience the most dog poop problem in their neighborhood. The municipality says that the residential area Binnenstad (8911), Westeinde (8915) and Nijlan (8931) belong to the normal residential areas (areas that have no or a little dog pop nuisance). The results of this research show that, of these three neighborhoods, the residential area Nijlan (43.5%) mostly experiences the dog poop as a problem, followed by the Binnenstad (37.2%) and Westeinde (22, 9%). The dog owners that live in a problem area, experience the nuisance of the dog poop as a real problem, unlike the dog owners that live in a normal residential area. This is also because the problem areas have very little green areas and are more densely populated than the normal residential areas, which means that on average there are

more dogs per square meter. It does appear that dog owners in both the problem as the normal residential areas belong to the category cleaners.

Discussion

The literature study was reliable enough for this study. The expected response rate of the written survey was exceeded which gave a more reliable result. It was expected that there were more dog owners that did not clean up the dog poop. Expected is that mostly the dog owners that do clean up the dog poop filled in the written survey, and the response of the dog owners that do not clean up the dog poop is (too) low. This probable led to a not totally reliable outcome. 'Gross monthly income' was not included in this study because most respondents did not complete this question.

It also appeared that the problem areas mainly consist of owners that clean up the dog poop, and that the owners that sometimes clean up the dog poop, are living closer to the cleaners as to the not cleaners.

The investigation also revealed that the nuisance of dog poop still remains a problem, just like it was expected.

Conclusion

The main question of this research was; What determines whether or not a dog owner cleans up the dog poop? Knowledge, attitude and behavior of a dog owner play a major role. The survey indicates that the dog owner has the knowledge about the obligation to clean up the dog poop, but not every dog owner acts correctly.

Keeping the neighborhood clean, especially for the children, is the strongest motivation for the dog owners. 4.3% of all respondents structurally do not clean up the dog poop because they pay dog tax and therefore expect that the municipality will do it.

Also the presence of disposal bins is important because the respondents do not want to walk a very far holding the dog poop. The choice of a bin is based on the smallest distance between the spot where their dog poops and the location of the bin or toilet.

64.9% of the owners that clean up the dog poop is not willing to walk a longer distance for a Gepp dog toilet.

Also 44.1% of the respondents think that there is not enough surveillance and observation done by the environmental inspectors. When cleaners see environmental inspectors they feel like the municipality is really trying to handle the problem and feel better about themselves because they do clean up the dog poop. Also the not cleaners are more likely to get a fine. In both the normal and the problem residential areas, dog poop is experienced as a problem but in the problem areas this percentage is slightly higher (46.63% regarding to 34.86%). This is probably due to the crowded population rate and less green nature in the problem residences. Previous researches done by the municipality show that when a residential area is clean, people are also more motivated to keep it clean.

Recommendation

We recommend the municipality of Leeuwarden to focus on the importance of a clean neighborhood and the nuisance towards children concerning the new dog poop campaigns. The respondents made clear in this research that these are the most important reasons to clean up the dog poop. Also we recommend the municipality to focus more on the attitude of the dog owner because the dog owners know that they have to clean up, but not all of them are doing it. We also recommend them to stimulate the people in a troubled neighborhood to keep their neighborhood clean. Also increasing the presence of surveillance and investigate the presence of enough dog poop bins is important. This investigation should also be repeated in the summer.

For the next research we recommend to make the survey digitally so that fewer errors can occur while filling in the survey. For the municipality of Leeuwarden we recommended to make it more transparent for the dog owners on what the dog tax is spent so that the not cleaners can not use this as an argument for not cleaning up.

Samenvatting

Hondenpoepprobleem

In veel wijken van de gemeente Leeuwarden staat hondenpoepoverlast op nummer 1 in de lijst van ergernissen en de gemeente probeert het poepprobleem te verminderen door middel In de gemeente Leeuwarden zijn er ook op dit moment zo'n 1200 gewone afvalbakken en ongeveer 200 hondenpoepbakken geplaatst. De hondenbezitter van de gemeente Leeuwarden betaalt hondenbelasting en deze kosten worden globaal ingedeeld in kosten van de 3 V's, te weten Voorlichting, Voorzieningen (o.a. bakken, losloopterreinen en onderhoud) en Verbaliseren (milieucontroleurs).

Opzet en uitvoering van het onderzoek

Dit onderzoek bevat zowel onderdelen van een kwalitatief als een kwantitatief onderzoek. Het kwalitatieve onderdeel bestaat uit een literatuuronderzoek en interviews welke zijn afgenomen onder 16 hondenbezitters. Het kwantitatieve gedeelte bestaat uit de schriftelijke enquête met vragen die betrekking hadden op de kennis, houding en het gedrag van de geregistreerde hondenbezitters. Met behulp van het statistische computerprogramma SPSS versie 17 zijn alle resultaten verwerkt en zijn er bijbehorende tabellen en grafieken gemaakt.

Resultaten

Van de 5100 verstuurde enquêtes zijn er 1091 volledig ingevulde enquêtes geretourneerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat 87,0% van de respondenten bekend is met de opruimplicht van het huidige hondenbeleid. Ongeveer een derde van alle respondenten ervaart de hondenpoep als een grote ergernis in hun buurt.

Bij ruim 40% van de respondenten heeft er in de laatste vijf jaar een gedragsverandering opgetreden met betrekking tot het wel en niet opruimen van de hondenpoep. Dit kwam vooral doordat zij het tegenwoordig te vies vonden om te laten liggen, vooral met betrekking tot kinderen. 4,3% van de respondenten ruimt de hondenpoep structureel niet op en de belangrijkste reden (44,7%) hiervoor is dat zij hondenbelasting betalen en daardoor verwachten dat de gemeente de hondenpoep opruimt. Ook vinden ze de afvalbakken vaak te ver weg staan (17,0%). Van de wel opruimers gebruikt 85,5% een zakje om de hondenpoep op te rapen, en voornamelijk de hondenpoepbak (66,1%) en het Gepp hondentoilet (42,6%) om de hondenpoep in te deponeren. De keuze voor deze afvalbakken is gebaseerd op de afstand van de afvalbak ten opzichte van de plek waar de hond poept (68,5%). De helft van de respondenten vindt dat er voldoende afvalbakken zijn, wat ook inhoudt dat de helft vindt dat er onvoldoende afvalbakken zijn.

Bij de niet opruimers geeft de ruime meerderheid aan het attenderen op het niet opruimen geen invloed zal hebben op hun gedrag. Met betrekking tot de milieucontroleurs vindt 44,1% dat er onvoldoende tot ruim onvoldoende gecontroleerd wordt.

De woonwijken Vlietzone (8921), Bloemenbuurt (8922) en Schieringen (8924) worden door de gemeente zelf als probleemwijken (wijken waar er een grote overlast is van hondenpoep) aangeduid. Uit de resultaten blijkt dat de inwoners van de woonwijken Vlietzone (52,8%) en Bloemenbuurt (51,4%) de hondenpoep het meest als een probleem ervaren in hun buurt. Uit de gegevens van de gemeente blijkt dat de woonwijken Binnenstad (8911), Westeinde (8915) en Nijlan (8931) behoren tot de normale woonwijken (wijken die geen of vrijwel geen hondenpoepoverlast hebben). Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat, van deze drie woonwijken, de woonwijk Nijlan (43,5%) de hondenpoep het meest als een probleem ervaart in de buurt, gevolgd door de Binnenstad (37,2%) en Westeinde (22,9%).

De hondenbezitters die in een probleemwoonwijk wonen, ervaren de hondenpoep als een grote overlast, in tegenstelling de hondenbezitters die in een normale woonwijk wonen. Dit komt ook doordat er in de probleemwijken minder groenvoorzieningen zijn en dat zij drukker bevolkt zijn dan de normale wijken, waardoor er gemiddeld meer honden per m² zijn. In zowel de probleem als de normale woonwijken zijn de wel opruimers goed vertegenwoordigd.

Discussie

De literatuurstudie is betrouwbaar genoeg voor het onderzoek. Het verwachte responspercentage van de enquête is ruim behaald wat voor een meer betrouwbare uitkomst heeft gezorgd. Er werd vooraf wel verwacht dat er meer niet opruimers zouden zijn. Er wordt dan ook verwacht dat vooral de wel opruimers de enquête hebben ingevuld en er dus (te) weinig respons is van de niet-opruimers. Dit geeft daarom geen volledig kloppend en betrouwbaar beeld van de niet-opruimer en hierdoor zal de verdeling van wel-, soms- en niet opruimers niet geheel kloppen.

De eventuele factor 'bruto maandinkomen' is niet meegenomen in het onderzoek omdat de meeste respondenten deze vraag niet in wilden vullen.

Tevens kwam uit het onderzoek naar voren dat de wel opruimers voornamelijk in de probleemwijken wonen, terwijl dat niet werd verwacht. Daarnaast werd er verwacht dat de soms opruimer dicht in de buurt zou wonen van de niet opruimers. Uit de resultaten kwam echter naar voren dat de soms opruimers dicht in de buurt van de wel opruimers wonen. Uit het onderzoek is ook naar voren gekomen dat de hondenbezitters de hondenpoep nog steeds als een probleem ervaren, wat ook voorafgaand aan het onderzoek verwacht werd.

Conclusie

De hoofdvraag van dit onderzoek was; Wat bepaalt dat hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden de hondenpoep wel of niet opruimen? De kennis hiervan is aanwezig bij de respondenten maar hun houding en gedrag sluit hier nog niet altijd op aan. De belangrijkste reden voor de respondenten om op te ruimen is het schoon houden van de buurt en het voorkomen van overlast voor kinderen. De aanwezigheid van hondenpoepbakken speelt ook een belangrijke rol want hondenbezitters gooien de hondenpoep over het algemeen weg in de bak die het dichtst bij de plek staat waar de hond poept. Van de wel opruimers is 64,9% niet bereid een grotere afstand af te leggen om de hondenpoep speciaal in een Gepp hondentoilet te deponeren.

Niet opruimers geven aan dat zij niet opruimen omdat ze hondenbelasting betalen en daardoor vinden dat de gemeente dit moet doen.

44,1% dat er onvoldoende gecontroleerd wordt door de milieucontroleurs. De aanwezigheid van controleurs zorgt ervoor dat de wel opruimers ervaren dat de gemeente iets aan het probleem doet en ze een beter gevoel krijgen bij het feit dat zij wel opruimen. Ook krijgen de niet opruimers sneller een boete. Ook blijkt dat de schone wijken minder overlast ervaren en uit eerdere onderzoeken van de gemeente blijkt dat hondenbezitters daar sneller de hondenpoep opruimen.

Aanbevelingen

De gemeente Leeuwarden geven we de aanbeveling om zich bij de volgende campagne te focussen op het creëren en behouden van een schone buurt en tegengaan van hondenpoepoverlast voor kinderen. De attitude van de hondenbezitters is hierbij erg belangrijk. Ook bevelen we de gemeente aan de mensen in een probleemwijk te stimuleren de hondenpoep op te ruimen. Ook meer aanwezigheid van milieucontroleurs en een onderzoek naar voldoende aanwezigheid van afvalbakken is belangrijk. Voor een volgend onderzoek bevelen we aan het onderzoek om de 2 a 3 jaar te herhalen en het ook in de zomermaanden uit te voeren.

Daarnaast wordt aanbevolen de enquête digitaal te maken en nog beter duidelijk te maken aan de hondenbezitters waar de hondenbelasting aan besteed wordt. Op deze

manier kunnen de niet opruimers dit niet meer als een argument gebruiken om niet op te ruimen.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	10
Doelstelling van dit onderzoek.....	11
Onderzoeksvragen.....	11
1. Hondenbeleid in de gemeente Leeuwarden.....	12
1.1 Hondenbeleid en beleidsmiddelen.....	12
1.2 Hondenafvalbakken en het Gepp hondentoilet.....	12
2. Gedrag en attitude van de hondenbezitter.....	14
2.1 Attitude globaal.....	14
2.2 Gedrag.....	14
2.3 Componenten en kenmerken.....	14
2.4 Veranderen van attitude.....	15
2.5 Operationaliseren van attitude.....	16
3. Materiaal & Methoden.....	17
3.1 Onderzoekstype.....	17
3.2 Methodieken.....	17
3.2.1 Literatuurstudie.....	17
3.2.2 Enquête.....	17
3.2.3 Interview.....	18
3.3 Data analyseren.....	18
3.3.1 Literatuurstudie.....	18
3.3.2 Enquêtes.....	18
3.3.3 Interviews.....	19
4. Resultaten.....	20
4.1 De geënquêteerden.....	20
4.2 Kennis van het hondenbeleid.....	20
4.3 Gedragsverandering van de hondenbezitter (2005-2010).....	21
4.4 Houding en gedrag van wel opruimende hondenbezitters.....	22
4.5 Houding en gedrag van de niet opruimende hondenbezitters.....	22
4.6 Bekendheid en gebruik van hondenpoepbakken en Gepp hondentoiletten.....	23
4.7 Ervaring met de beleidsinstrumenten.....	24
4.8 Interviews.....	25
4.9 Demografische kernmerken.....	25
4.9.2 Probleem- en normale wijken.....	25
5. Discussie.....	27
5.1 Betrouwbaarheid van het onderzoek.....	27
5.2 Verwachting van de resultaten.....	27
6. Conclusie.....	29

7. Aanbevelingen.....	30
Literatuurlijst.....	32
Bijlages	I
Bijlage I Toelichting algemene brief over de schriftelijke enquête	I
Bijlage II Schriftelijke enquête hondenbezitters gemeente Leeuwarden.....	II
Bijlage III Interview	VII
Bijlage IV Chi-kwadraattoetsen.....	VIII

Inleiding

Honden zijn niet meer weg te denken uit onze samenleving. Een hond is voor velen van onschatbare waarde. Voor veel mensen zorgt de hond ervoor dat zij contact houden met hun omgeving. Tevens krijgen de meeste hondenbezitters, doordat zij elke dag met de hond wandelen, meer beweging. (Dierenbescherming, 2009)

Een negatieve kant van hondenbezit is dat hondenpoep al jaren voor een grote ergernis zorgt. In Nederland zijn er zo'n 1,8 miljoen honden die jaarlijks 145 miljoen kilo hondenpoep produceren (ESCAP Gelderlander, 2010). Veel hondenpoep belandt op het trottoir, wegen, paden, speeltuinen en op andere plekken in de gemeenten waar het niet thuis hoort.

De niet opgeruimde hondenpoep zorgt voor grote ergernis onder de Nederlandse bevolking. (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2008 & Multiscope, 2010)

Multiscope heeft een panelonderzoek gedaan naar de top 10 ergernissen die de Nederlandse bevolking ondervindt. 57% van de ondervraagden geeft aan dat hondenpoepoverlast de grootste ergernis is (figuur 1). Deze hondenpoep ergernis staat hiermee op de derde plek van de ergernis top 10 (Multiscope, 2010).

Ergernis		Percentage
1	Voordringen	68%
2	Afval dumpen	58%
3	Hondenpoep	57%
4	Bumperkleven	56%
5	Spugen op de grond	50%
6	Harde muziek uit een GSM, mp3 speler of auto	50%
7	Hangjongeren	50%
8	Meeroken	48%
9	Luidruchtig mobiel bellen in het openbaar	47%
10	Geen voorrang krijgen	46%

Figuur 1: Top 10 ergernissen (Bron: Multiscope, 2010)

In verschillende gemeenten binnen Nederland wordt opgetreden tegen de overlast van hondenpoep. Zo is er een beleid ontwikkeld waarbij onder andere uitlaatstroken, losloopvelden, hondenpoepbakken en hondentoiletten worden aangelegd. Tevens worden er in sommige gemeenten gratis hondenpoepzakjes aangeboden, waarmee geprobeerd wordt de overlast en ergernis daarvan tegen te gaan. (Endenburg, 2006) Er worden ook boetes gegeven aan hondenbezitters die de poep van hun hond(en) niet opruimen. Het probleem hierbij is dat de milieucontroleurs de niet opruimende hondenbezitter op heterdaad moeten betrappen.

Bij de gemeente Leeuwarden is de hondenpoepoverlast ook een grote ergernis onder haar inwoners. Zij probeert de overlast van hondenpoep te verminderen en hiervoor gebruiken ze verschillende middelen zoals campagnes, posters, nieuwsbrieven maar ook controles en boetes. De gemeente heeft, na de laatste telling van juli 2009, ruim 150 hondenpoepbakken geplaatst, waaronder 117 Gepp hondentoiletten. Toch staat de hondenpoepoverlast bij inwoners in veel wijken van deze gemeente op nummer 1. (Dier en natuur, 2010 en Gemeente Leeuwarden, 2010^a)

In principe is het Gepp hondentoilet een hondenpoep opvang- en verwerkingsunit. Sinds er gebruikt wordt gemaakt van de Gepp hondentoiletten is de hondenpoepoverlast in verschillende gemeenten teruggedrongen. (Gepp Producten & Advies^b, 2010). Dit wordt bevestigd door de conclusie van het rapport van de “Productevaluatie IJlst / gemeente Wymbritseradiel” (2003) waarin staat dat door de plaatsing van de Gepp hondentoiletten 61% van de respondenten in de onderzochte gemeenten aangeeft dat er minder overlast is dan voorheen. Tevens wordt dit resultaat bevestigd door het rapport “Bevindingen evaluatie beleidsnota Hondenbeleid van de gemeente Leeuwarden” (2007). (Gepp Producten & Advies^c, 2010)

Doelstelling van dit onderzoek

Het onderzoek geeft inzage in de kennis, houding en het gedrag van hondenbezitters in de gemeente Leeuwarden met betrekking tot het wel of niet opruimen van de hondenpoep.

Onderzoeksvragen

Om tot een goed onderzoek te komen zijn er een aantal onderzoeksvragen opgesteld. De hoofdonderzoeksvraag is als volgt;

“Wat bepaalt dat hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden de hondenpoep wel of niet opruimen?”

De volgende deelvragen zullen gebruikt worden om tot het beantwoorden van de hoofdvraag te komen;

- 1** *Hoe staat het met de kennis van de hondenbezitters in de gemeente Leeuwarden van het hondenbeleid met betrekking tot het opruimen van hondenpoep?*
- 2** *Hoe staat het met de houding en het gedrag van de hondenbezitters in de gemeente Leeuwarden met betrekking tot het opruimen van hondenpoep?*
- 3** *Welke ervaringen hebben de hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden met de beleidsinstrumenten op het gebied van hondenpoepbeleid?*
- 4** *Hoe is de bekendheid en het gebruik van Gepp hondentoiletten en hondenpoepbakken onder de hondenbezitters in gemeente Leeuwarden?*
 - 4.1** *Hoe is de bekendheid en het gebruik van de algemene hondenpoepbakken onder de hondenbezitters in gemeente Leeuwarden?*
 - 4.2** *Hoe is de bekendheid en het gebruik van de Gepp hondentoiletten onder de hondenbezitters in gemeente Leeuwarden?*
- 5** *Is er een relatie tussen de sociale demografische kenmerken en kennis, houding en gedrag bij de hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden?*

1. Hondenbeleid in de gemeente Leeuwarden

In dit hoofdstuk wordt er algemene informatie gegeven over het hondenbeleid van de gemeente Leeuwarden. Daarnaast wordt er informatie gegeven over de hondenafvalbakken in de gemeente Leeuwarden en Gepp Producten & Advies.

1.1 Hondenbeleid en beleidsmiddelen

In de provincie Friesland heffen 14 van de 34 gemeenten hondenbelasting, waaronder ook de gemeente Leeuwarden (Gemeente Leeuwarden, 2010^a & Gemeente Leeuwarden, 2010^b). Ieder jaar wordt er gekeken hoeveel honden er zijn (geregistreerd) en op basis daarvan wordt de hoogte van de hondenbelasting berekend. Het tarief voor het 2010 is lager dan de tarieven van de jaargangen daarvoor omdat de hoeveelheid honden steeds toeneemt (tabel 1). Op 1 januari 2011 waren er bij de gemeente 5100 geregistreerde honden bekend en naar verwachting zijn er +/- 2000 ongeregistreerde honden. De hoogte van de belasting voor 2011 is €68,72 voor de eerste hond, €103,08 voor de tweede hond en €137,44 voor een derde hond (G.Faber, persoonlijke communicatie, 9 december 2010; Gemeente Leeuwarden, 2011^a).

Tabel 1 : Ontwikkelingen hondenbelasting (Bron: Gemeente Leeuwarden, 2010^a)

Omschrijving	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Stijging 2010 t.o.v. 2009
Eerste hond	75,69	75,69	75,69	75,69	75,69	70,00	69,00	-/- 1,4 %
Tweede hond	113,54	113,54	113,54	113,54	113,54	105,00	103,50	-/- 1,4 %
Iedere volgende hond	151,38	151,38	151,38	151,38	151,38	140,00	138,00	-/- 1,4 %
Kennel	227,07	227,07	227,07	227,07	227,07	210,00	207,00	-/- 1,4 %

De uitgaven voor het hondenbeleid komen vrijwel overeen met de belastinginkomsten voor hondenbezit. De kosten worden globaal ingedeeld in kosten van de 3 V's, te weten Voorlichting, Voorzieningen en Verbaliseren. Bij Voorlichting wordt de hondenbelasting gebruikt voor het inlichten van de hondenbezitters over de nieuwste ontwikkelingen, campagnes en alle andere zaken met betrekking tot het hondenbeleid. Bij Voorzieningen wordt de verkregen belasting ingezet als dekking van de kosten voor de hondenvoorzieningen, zoals de aanleg en plaatsing van losloopgebieden en hondentoiletten en het onderhoud hiervan. Op dit moment heeft de gemeente 37 loslooperterreinen waar de hondenbezitter zijn hond(en) los kan laten lopen, kan laten spelen en op sommige plekken kan laten zwemmen. Bij het Verbaliseren wordt de hondenbelasting (o.a.) gebruikt voor het inzetten van milieucontroleurs. (Gemeente Leeuwarden, 2009)

1.2 Hondenafvalbakken en het Gepp hondentoilet

In gemeente Leeuwarden geldt overal een opruimplicht, ook bij de losloopvelden. Dit wordt onder andere aangegeven op de internetsite van de gemeente, door middel van borden bij de losloopvelden en in de folders en (nieuws)brieven die alle geregistreerde hondenbezitters jaarlijks ontvangen. In de gemeente Leeuwarden staan er, verspreid over de stad, zo'n 1200 gewone afvalbakken, ongeveer 200 hondenpoepbakken en 123 Gepp hondentoiletten. (G.Faber, persoonlijke communicatie, 9 december 2010)

Bij de hondenpoepbakken zijn er twee soorten, namelijk de Depomat (15 stuks) en de reguliere, blauwe hondenpoepbak (185 stuks). Bij de Depomat kunnen hondenbezitters een gratis zakje uitnemen om de hondenpoep mee op te rapen. De reguliere hondenpoepbak heeft hetzelfde uiterlijk als de gewone afvalbak maar is blauw van kleur en heeft een hond afgebeeld staan op de voorzijde van de bak. Naast deze twee hondenpoepbakken is er het Gepp hondentoilet. Dit toilet is ontwikkeld door Gepp Producten & Advies en is in het jaar 2003 geïntroduceerd in de gemeente Leeuwarden.

In principe is het Gepp hondentoilet een hondenpoep opvang- en verwerkingsunit. Hiervan zijn twee varianten beschikbaar. De eerste variant is een hondentoilet dat is aangesloten op het riool. De tweede variant is een hondentoilet dat juist niet is aangesloten op het riool. Beide varianten bestaan wel uit dezelfde onderdelen (figuur 2 en 3). De hondentoiletten werken met een pedaal, zodat het toilet hygiënisch en schoon blijft. Naast deze hondentoiletten heeft Gepp Producten & Advies 100% biologisch afbreekbare hondenpoepzakjes ontwikkeld. Deze kunnen gebruikt worden om de hondenpoep mee op te rapen en in het toilet te deponeren. Een gedeelte van de Gepp hondentoiletten wordt van de verkregen hondenbelasting betaald (Gemeente Leeuwarden, 2007).

Figuur 2: Bovengronds deel van Gepp hondentoilet (Bron: Gepp Producten & Advies, 2010)

Figuur 3: Ondergronds deel van Gepp hondentoilet (Bron: Gepp Producten & Advies, 2010)

Gepp Producten & Advies is een bedrijf dat gespecialiseerd is in de hondenpoepproblematiek. Gepp Producten & Advies is ontstaan doordat Pieter de Haas in het jaar 2000 de hondenpoepoverlast onderzocht in de gemeente Wymbritseradiel en erachter kwam dat er geen goede voorzieningen waren om de hondenpoep mee op te rapen en om in te deponeren. Om deze reden is er contact gezocht met andere gemeenten om zo het hondenpoepoverlast (en de bijbehorende problemen) en de eventuele maatregelen te bespreken. Er zijn toen ook contacten opgebouwd met verschillende bedrijven en instanties, die voorzieningen bieden met betrekking tot de overlast van de hondenpoep. Door de contacten die waren gelegd met verschillende gemeenten, kwam er een goed beeld over hoe de hondenpoepoverlast zo goed mogelijk kan worden vermindert. Dit alles heeft geleid tot het ontstaan van de Gap hondentoiletten (later werd dit het Gepp hondentoilet genoemd), als oplossing voor de hondenpoepoverlast. Ook zijn er inmiddels biologische zakjes ontwikkeld welke gebruikt kunnen worden om de hondenpoep op te rapen en in de hondentoilet te deponeren. Gepp Producten & Advies houdt zich ook veel bezig met het hondenbeleid (en al de bijbehorende facetten) in diverse gemeenten.

Het bedrijf werkt via het Gepp totaalconcept. Het Gepp totaalconcept houdt rekening met alle denkbare problemen en situaties die er zijn of kunnen voortkomen als een gemeente of recreatieondernemer van plan is de overlast van hondenpoep aan te pakken. Daarmee wordt er sterk gekeken naar de 4 V's (figuur 4); Verantwoording, Voorlichting, Voorzieningen en Verbaliseren.

Figuur 4: Totaalconcept 4 V's (Bron: Gepp Producten & Advies, 2010)

2. Gedrag en attitude van de hondenbezitter

In dit hoofdstuk wordt er een theoretische uitleg gegeven over het gedrag, de attitude van de hondenbezitter en hoe deze geoperationaliseerd zijn in de schriftelijke enquête die onderdeel is van het onderzoek.

2.1 Attitude globaal

Mensen hebben meningen en voorkeuren over van alles. Soms zijn die meningen zomaar ontstaan, maar soms kan iemand ook goed uitleggen waarom hij/zij deze mening heeft en zich op een bepaalde manier gedraagt. Meningen en voorkeuren die mensen erop nahouden worden aangeduid met de term attitudes. Attitudes zijn evaluaties; beoordelingen in termen van goed, positief, benaderbaar, of juist slecht, negatief en te vermijden. Het evalueren van een stimulus is het eerste wat mensen doen, nog voordat ze proberen om de stimulus te begrijpen. (Vonk, 2004) De afgelopen 50 jaar hebben sociaalpsychologen ontdekt dat één van de sterkste factoren van menselijk gedrag is om behoefte te hebben aan een goed stabiel en positief zelfbeeld. (Wicklund & Brehm, 1998; Aronson et al, 2007). Om die reden gebruikt men beoordelingsheuristieken; mentale aannames om snel en efficiënt te kunnen oordelen over een object (Aronson et al, 2007).

2.2 Gedrag

Er bestaan minimaal twee soorten gedrag; onbewust automatisch gedrag, en bewust gepland gedrag. Ongeveer 95% van het menselijk gedrag komt onbewust en vol automatisch tot stand. Automatisch gedrag wordt wel eens vergeleken met de werking van een ouderwetse jukebox; je drukt op een knop en automatisch wordt een bepaald nummer afgespeeld. Er is een prikkel (een conditie van buiten) die er voor zorgt dat het gedrag in gang wordt gezet. Bij onbewust automatisch gedrag wordt het werken in ons hoofd niet bewust uitgevoerd, maar worden gedragingen die effectief waren in het verleden vol automatisch herhaald. Deze onbewuste processen horen vooral bij gedrag dat wekelijks, dagelijks of nog vaker vertoont wordt.

Bewust en gepland gedrag komt tot stand aan de hand van attitude (dit bepaald het grootste gedeelte van het geplande gedrag), een subjectievere sociale norm (wat vindt de omgeving) en waargenomen gedragscontrole. Deze factoren hebben alle drie invloed op intentie, wat een goede voorspeller is voor het vertoonde gedrag. Gepland gedrag is goed te beïnvloeden, vooral bij hoge betrokkenheid bij een bepaald onderwerp. Attitudes sturen het gedrag wanneer de attitude relevant is in de situatie (van dat moment). (Leren.nl, 2011; Context Masterclass, 2011)

2.3 Componenten en kenmerken

Een attitude is vaak opgebouwd uit meerdere overwegingen en de zwaarstwegende argumenten bepalen de attitude (Vonk, 2004). Tevens bestaat een attitude uit drie verschillende componenten;

- Een affectieve component
- Een cognitieve component
- Een gedragsmatige component

(Vonk, 2004; Aronson et al, 2007; Craeynest et al, 2008; Nuttin & Hoorens, 2008)

Bij een affectieve attitude wordt de keuze meer gebaseerd op gevoel, dan op de mening over de doelstellingen van het object (Vonk, 2004; Aronson et al, 2007; Craeynest et al, 2008; Nuttin & Hoorens, 2008). Deze attitude komt meestal voor nadat er een gedragsmatige attitude is ontstaan. Als er een opruimplicht is om de hondenpoep op te ruimen, dan kan het gevoel van de hondenbezitters zo zijn dat het opruimen van de hondenpoep gewoon hoort. Je moet het doen want het is een regel/voorschrift.

Een cognitieve attitude deelt de plus- en minpunten van gedachten en opvattingen (beliefs) zo in, dat er snel bepaald kan worden of men er mee geassocieerd wil worden of niet (Vonk

2004, Aronson et al, 2007). Bij de hondenbezitters kan het zo zijn dat ze de hondenpoep als vies ervaren en het niet op willen rapen (minpunt) maar ook dat ze de buurt schoon willen houden voor zichzelf en de andere bewoners (pluspunt).

De gedragsmatige attitude bestaat uit de handelingen die iemand heeft over het object. Volgens de theorie over zelfperceptie weten mensen in bepaalde omstandigheden niet hoe ze zich voelen totdat ze zien hoe ze zich gedragen. Als er dan gekeken wordt naar de hondenbezitter kan het zo zijn dat ze de hondenpoep niet opruimen, omdat ze al hondenbelasting betalen en vinden dat de gemeente het op moet ruimen. Het kan ook zo zijn dat ze het wel opruimen, omdat er een opruimplicht geldt in bepaalde gebieden of omdat ze zelf ook niet in de hondenpoep van andere honden willen stappen. Ze willen niet dat anderen last hebben van de hondenpoep.

Om een sterke attitude te krijgen over een onderwerp, zoals het wel of niet opruimen van hondenpoep, hebben Petty en Lrosnick (1995) verschillende kenmerken opgesteld;

1. **Belang:** Raakt de attitude iemand persoonlijk?
2. **Toegankelijkheid:** Schiet de attitude gemakkelijk te binnen?
3. **Extremiteit:** Uitgesproken mening?
4. **Intensiteit:** Sterke emotionele component?
5. **Kennisbasis:** Is er veel kennis over het attitude-object en ook gebruikt?
6. **Centraliteit:** Staat het i.v.m. andere attitudes van de persoon?
7. **Geen ambivalentie:** Wijzen alle elementen dezelfde kant op? Alles positief of negatief?

(Aronson et al, 2007)

2.4 Veranderen van attitude

Op het moment dat een bepaalde attitude van een persoon botst met zijn of haar gedrag, is het vaak het makkelijkst om de attitude te veranderen, maar het is ook mogelijk om het gedrag om te gooien, zodat beiden weer in één lijn kunnen komen. Dit wordt cognitieve dissonantie genoemd. Op het moment dat een persoon geattendeerd wordt op een dissonantie (een verschil) en hij of zij is niet bereid iets te veranderen, zal deze persoon waarschijnlijk gaan zoeken naar dissonantie reducerende informatie en informatie die de dissonantie versterkt zal uit de weg worden gegaan. Op het moment dat deze persoon met deze dissonantie geconfronteerd wordt, zal waarschijnlijk een gedrags- of attitude verandering plaatsvinden, om de dissonantie te laten verdwijnen.

Als attitudes veranderen, is dat vaak een reactie op de sociale invloed. Alle attitudes over elk onderwerp kunnen beïnvloed worden door wat andere mensen zeggen of doen.

(Wetenschap, 2011; Aronson et al, 2007)

Cognitieve dissonantie leidt altijd tot een bepaalde spanning en als reactie daarop probeert men die te verminderen. Dit kan op drie verschillende manieren:

1. Door het gedrag te veranderen zodat het in overeen komt met de dissonante cognitie.
2. Door te proberen om het gedrag te accepteren door één van de dissonante cognities te veranderen.
3. Door te proberen het gedrag te accepteren door nieuwe cognities toe te voegen.

(Aronson et al, 2007)

Een andere verandering is wanneer men ziet dat anderen die belangrijk voor hen zijn, zich op een bepaalde manier gedragen, ze dan ook dit gedrag gaan imiteren. Dit wordt ook wel sociaal leren (of modeling) genoemd. De attitude kan ook veranderen door sociale vergelijking. Dit treedt op als het voor men onduidelijk is wat ze moeten denken van een attitude. Dan gaan ze met anderen mensen over het object praten om op die manier een mening te vormen over het object. Als men zich dan identificeert met deze mensen leidt dat tot conformisme. Dit wil zeggen dat de attitude aangepast wordt aan die van de groep. (Vonk, 2004; Aronson et al, 2007, Craeynest, 2008)

Het veranderen van de attitude tegenover het hondenpoepprobleem kan van twee kanten komen. Als eerste kan de sociale omgeving van een hondenpoepopruimer juist een negatieve invloed hebben. Bijvoorbeeld de sociale omgeving vindt dat de hondenpoep opgeruimd moet worden door de gemeente zelf en dat het vies is om op te rapen. Dan kan het voorkomen dat een hondenpoepopruimer de hondenpoep wel opruimt, maar door de invloed van de sociale omgeving het juist niet meer gaat doen, om zo “erbij te horen.” Ten tweede kan de sociale omgeving een positieve bijdrage leveren op het hondenpoepprobleem. De niet hondenpoepopruimer kan zo worden beïnvloed door de sociale omgeving dat de niet hondenpoepopruimer de hondenpoep wel gaat opruimen vanwege het “erbij horen” effect en niet buiten gesloten wil worden. Het argument dat dan gegeven kan worden is, dat het vies is om de hondenpoep te laten liggen.

2.5 Operationaliseren van attitude

Het wel (of niet) opruimen van hondenpoep is bewust, gepland gedrag en komt dus mede tot stand door attitudes van de hondenbezitters. Al eerder in dit hoofdstuk is gesproken over de theoretische kant van attitudes. In dit onderzoek is deze informatie in de praktijk toegepast met behulp van een schriftelijke enquête. In de theorie wordt er gesproken over affectieve, cognitieve en gedragsmatige componenten. In de enquête van dit onderzoek zijn deze drie begrippen versimpelt, omdat er niet vanuit kan worden gegaan dat iedere hondenbezitter deze begrippen kent en begrijpt. Daarom zijn deze begrippen (op dezelfde volgorde) vervormt naar de begrippen kennis, houding en gedrag.

De vragen 1 tot en met 8 van de schriftelijke enquête hebben betrekking op de demografische gegevens van de hondenbezitters. Met de vragen 14, 18, 21 is er gekeken welke keuzes hondenbezitters maken met betrekking tot het opruimen van hondenpoep en met de vragen 9, 10, 11, 16, 17, 19, 20, 22, en 23 is er gekeken waarom zij bepaalde keuzes maken. Deze vragen hebben te maken met de cognitieve en gedragsmatige componenten. Met vraag 12 en 13 is bekeken in hoeverre de hondenbezitters op de hoogte zijn van het huidige hondenbeleid. Dit heeft te maken met de affectieve gedragscomponent omdat de hondenbezitter de hondenpoep (eigenlijk) op moet ruimen omdat het verplicht is. Met de vragen 24 tot en met 30 is gekeken in hoeverre de sociale omgeving of een persoon met meer autoriteit invloed heeft op het (huidige) gedrag van de hondenbezitters. Dit heeft te maken met het veranderen van een attitude of het gedrag door middel van cognitieve dissonantie.

Met behulp van 2 open vragen (vraag 15 en 31) heeft de hondenbezitter de mogelijkheid gekregen zijn/haar positieve of negatieve attitude te uiten. (Schriftelijke enquête hondenbezitters, bijlage II).

Een attitudeverandering kan lang duren en veel tijd in beslag nemen. Door middel van de enquête is geprobeerd om achter de verschillende attitudes van de hondenbezitters te komen zodat hierop kan worden ingespeeld. Het doel is om de hondenbezitters een positieve attitude te laten krijgen met betrekking tot het opruimen van hondenpoep.

3. Materiaal & Methoden

In dit hoofdstuk wordt er uitgelegd welke onderzoekstypes en methodieken er zijn gebruikt om antwoord te krijgen op de hoofdvraag en de deelonderzoeksvragen.

3.1 Onderzoekstype

Dit onderzoek bevat zowel onderdelen van een kwantitatief als een kwalitatief onderzoek. Het kwantitatieve gedeelte van het onderzoek is gericht op het cijfermatige deel van het onderzoek, waarbij veel antwoorden op vragen worden aangegeven in aantallen of procenten. Er wordt hierbij minder gekeken naar de 'waarom' vraag. Bij een kwantitatief onderzoek wordt meestal een enquête gebruikt om zo antwoord te kunnen geven op de vragen. Bij dit onderzoek is gekozen voor een schriftelijke enquête.

Het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek is gericht op het verkrijgen van informatie over wat er leeft onder deze doelgroep (hondenbezitters) en waarom. Deze vorm van onderzoek geeft dan goede informatie met de achterliggende gedachte over de motivaties, meningen, wensen en behoeften van de doelgroep over het onderwerp. Dit wordt in dit onderzoek gedaan via enkele vragen van de schriftelijke enquête met betrekking tot de reden van keuzes van de hondenbezitters, door middel van interviews met de hondenbezitter in de gemeente Leeuwarden en via literatuurstudie.

3.2 Methodieken

3.2.1 Literatuurstudie

Er is voor het onderzoek onder andere gebruik gemaakt van literatuur met betrekking tot hondenbeleid en beleidsmiddelen, attitudes, Gepp Producten & Advies en gemeente Leeuwarden. Van de gevonden literatuur werd eerst de referentielijst bekeken om zo te kijken of de literatuur betrouwbare bronnen bevatte. Indien er in de literatuurbronnen geen gebruik werd gemaakt van een referentielijst, werd er gekeken naar de inleiding en/of de conclusie(s).

Er zijn verschillende bronnen gebruikt om de antwoorden op de deelvragen zo goed mogelijk te onderbouwen. De literatuur is beknopt samengevat zodat deze gemakkelijk te lezen en te verwerken was in het onderzoek en dit onderzoeksrapport.

3.2.2 Enquête

Bij elke deelvraag van het onderzoek is, voor het verkrijgen van de resultaten, gebruik gemaakt van een door ons opgestelde enquête, die bestond uit 31 enquêtevragen (zie bijlage II). Deze enquête bevatte vragen die betrekking hadden op de demografische kenmerken van de inwoners van gemeente Leeuwarden, hun kennis, houding en gedrag (betreffende het hondenpoepbeleid), het opruimen van hondenpoep, en de ervaring van de hondenbezitters met de milieucontroleurs in de gemeente Leeuwarden. De vragen die over de kennis, houding en gedrag gaan, zijn gericht op de attitude van de hondenbezitters. In de onderstaande tabel 2 is weergegeven welke vragen gebruikt zijn, om achter de attitude van de hondenbezitters te komen.

Tabel 2: Enquêtevragen die bij de attitude horen van de hondenbezitter

	Kennis	Houding	Gedrag
Vragen	12 t/m 14, 17, 30	9, 16, 19, 22, 23, 29	10, 11, 15, 24 t/m 26

De 31 enquêtevragen hadden elk hun eigen variabelen met bijbehorende coderingen. Met behulp van computerprogramma SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) versie 17 zijn alle coderingen ingevoerd. Van de coderingen is ook een code boek gemaakt en deze is toegevoegd in het als bijlage III in het bijlagenrapport.

Naar alle 5100 geregistreerde hondenbezitters is een enquête gestuurd. Om de steekproefpopulatie vast te stellen voor dit onderzoek, is gebruik gemaakt van een algemene formule (Alles over marktonderzoek, 2010). Aan de hand van deze formule is berekend dat de steekproef minimaal 358 geretourneerde enquêtes moest bevatten.

3.2.3 Interview

Voor het afnemen van het interview voor deelonderzoeksvragen 3 en 4 is er een topiclijst gebruikt (bijlage III). Deze topics waren de leidraad, maar tijdens het afnemen van het interview zijn alle eventuele belangrijke opmerkingen, ervaringen en/of meningen van de hondenbezitters genoteerd. Het interview is in eerste instantie helemaal, op papier en/of digitaal, uitgewerkt (bijlagenrapport, onder bijlage IV). Daarna is er bepaald welke informatie relevant was voor het onderzoek. De overgebleven stukken tekst zijn vervolgens globaal gelabeld en uitgezocht op overlapping, synoniemen of dezelfde kenmerken. De labels zijn daarna duidelijk opgesteld (bijlagenrapport, onder bijlage IV), zodat ze meer overzichtelijker waren.

3.3 Data analyseren

De verkregen data is geanalyseerd per deelonderzoeksvraag. Deze data analyse is weergegeven in de deelonderzoeksvragen matrix die hieronder in tabel 3 zichtbaar is.

Tabel 3: Deelonderzoeksvragen matrix

Vragen	Literatuurstudie	Enquêtevragen	Interview
Deelvraag 1	X	12 & 13	
Deelvraag 2	X	9 t/m 11,14,16,22 t/m 26	
Deelvraag 3		21, 27 t/m 30	X
Deelvraag 4		15, 17 t/m 20	X
Deelvraag 5	X	1 t/m 30	

3.3.1 Literatuurstudie

Bij de deelonderzoeksvragen is een literatuurstudie gedaan welke eerst is weergegeven in een tabel, waarin het labelen naar voren kwam. Vervolgens zijn de verkregen data in tekstvorm geformuleerd in het onderzoek.

3.3.2 Enquêtes

Bij alle deelonderzoeksvragen is er gebruik gemaakt van de enquêtevragen. Nadat alle coderingen van de enquêtevragen in het programma SPSS waren ingevoerd, zijn er van de vragen frequentietabellen gemaakt. In deze tabellen staan alle waarnemingen per vraag, zodat duidelijk af te lezen was hoe vaak die waarneming voorkomt.

Bij iedere vraag is een frequentietabel en een staafdiagram gemaakt. De belangrijkste en/of meest opvallende tabellen zijn weergegeven in de resultaten. Bij de vragen met maar twee antwoordmogelijkheden zullen de tabellen niet worden gebruikt, maar zullen de antwoorden schriftelijk worden toegelicht. De niet weergegeven tabellen en grafieken zijn terug te vinden in het bijlagenrapport, onder bijlage V en VI.

Voor deelvraag vijf is er gewerkt met kruistabellen en Chikwadraattoetsen. Hiervoor is er gekeken naar de demografische kenmerken geslacht, leeftijd, aantal honden, samenstelling huishouden, inkomsten, postcode (van zowel waar de hondenbezitters wonen en waar de hondenbezitters de honden uitlaten) en hoe vaak per dag de honden worden uitgelaten. Deze demografische kenmerken zijn gekruist met de enquêtevragen 9 tot en met 30 van de

schriftelijke enquête. Deze enquêtevragen gaan over de kennis, houding en gedrag van de hondenbezitters. Daarnaast is er een Chikwadraattoets toegepast op alle kruistabellen. De gebruikte kruistabellen en Chikwadraattoetsen zijn toegevoegd in het bijlagenrapport (bijlage IV).

3.3.3 Interviews

Bij de deelonderzoeksvragen 3 en 4 is er gebruik gemaakt van interviews. De labels daarvan zijn geanalyseerd, waarbij een schema opgesteld is met de kernthema's, verdere thema's en de labels die daarbij horen. Uiteindelijk is er zo een antwoord geformuleerd op de deelonderzoeksvragen.

4. Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de verkregen informatie over de geregistreerde hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden. Allereerst wordt de algemene informatie behandeld en vervolgens de resultaten van de verstuurde enquête. Tevens worden de resultaten besproken van de interviews die zijn afgenomen onder hondenbezitters in de gemeente Leeuwarden.

4.1 De geënquêteerden

Tussen 3 en 10 januari ontvingen 5100 geregistreerde hondenbezitters in de gemeente Leeuwarden een enquête. Hiervan zijn 1091 ingevulde exemplaren retour gestuurd. De resultaten van dit onderzoek zijn gebaseerd op deze 1091 enquêtes. In dit rapport zullen deze 1091 personen 'respondenten' worden genoemd. Tabel 4 geeft een overzicht van de algemene gegevens van de respondenten.

Tabel 4: Algemene gegevens

Geslacht	Man	36,8%
	Vrouw	63,2%
Leeftijd	17-30 jaar	9,9%
	31-50 jaar	43,1%
	51-70 jaar	39,6%
	>70 jaar	7,4%
Aantal honden	1 hond	86,7%
	2 honden	12,6%
	(>) 3 honden	0,6%
Samenstelling huishouden	Alleen	19,4%
	Samenwonend	38,7%
	Gezin met kinderen	41,0%
	Student	0,9%
Aantal keer hond(en) uitlaten	1 keer	3,1%
	2 keer	12,8%
	3 keer	40,9%
	4 (of meer) keer	43,2%

4.2 Kennis van het hondenbeleid

Overall in de gemeente Leeuwarden geldt een opruimplicht met betrekking tot hondenpoep. Van de respondenten geeft 87,0% aan dat ze goed op de hoogte zijn van deze opruimplicht.

In de gemeente zijn 37 losloopvelden die door de gemeente zijn aangelegd en deze worden mede gefinancierd uit de inkomsten van de hondenbelasting. 85,1% is bekend met de losloopvelden en 25,1% gebruikt deze ook daadwerkelijk. 37,3% gebruikt een losloopveld heel soms en 37,6% gebruikt het losloopveld helemaal niet.

Uit onderzoek door de gemeente Leeuwarden blijkt dat de overlast van hondenpoep op nummer 1 staat van de lijst "grootste ergernissen" in sommige woonwijken. De respondenten hebben aangegeven in hoeverre zij de hondenpoep als een probleem ervaren in hun buurt. Tabel 5 geeft deze uitkomst.

Tabel 5: Hondenpoep als een probleem ervaren in de buurt

Hondenpoep als een probleem ervaren in de buurt	Heel erg	32,8%
	Wel overlast, maar niet zo'n groot probleem	37,7%
	Vrijwel geen overlast	21,8%
	Helemaal geen overlast	7,7%

4.3 Gedragsverandering van de hondenbezitter (2005-2010)

De gemeente Leeuwarden heeft het hondenbeleid de laatste jaren gedeeltelijk aangepast en is ook meer bezig met de handhaving ervan. Zo zijn er hondenpoepbakken en Gepp hondentoiletten geplaatst, wordt er meer aandacht besteed aan het onderhoud van de losloopvelden en is er meer en betere communicatie door middel van internet, folders en nieuwsbrieven. In de enquête is gevraagd of het opruimgedrag van de geënquêteerden in de laatste 5 jaar veranderd is. 55,1% van de respondenten gaf aan dat hun gedrag niet veranderd is en dat zij de hondenpoep altijd al opruimden. Tevens gaf 29,2% aan dat ze voorheen de hondenpoep soms of niet opruimden maar tegenwoordig (vrijwel) altijd. 11,4% gaf aan dat zij voorheen de hondenpoep nooit opruimen maar tegenwoordig soms.

Er is vervolgens gevraagd waarom het gedrag van de respondenten veranderd is. Van de 1091 geënquêteerden heeft 62,7% deze vraag ingevuld. Deze gegevens zijn terug te zien in tabel 6. Het grootste deel geeft aan dat zij het tegenwoordig te vies vinden om de hondenpoep te laten liggen. Vooral de overlast voor kinderen is hiervoor de motivatie. Eén vijfde deel geeft aan dat de opruimplicht van de gemeente (door verhuizing of strengere handhaving) hun gedrag positief heeft beïnvloed.

Andere redenen waren verandering door invloed van de omgeving, waardoor zij het betere voorbeeld wilden geven, plaatsing van meer afvalbakken door de gemeente of door het niet (meer) willen krijgen van een boete.

Tabel 6: Gedragsverandering bij de hondenbezitters

Waardoor is uw gedrag veranderd?	Wel veranderd, het is te vies om te laten liggen	49,6%
	Wel veranderd, er geldt nu een opruimplicht	19,9%
	Wel veranderd, ben er bewust van geworden	10,7%
	Wel veranderd, er zijn meer (afval)bakken geplaatst	7,3%
	Wel veranderd, ik wil geen boete	3,5%
	Niet veranderd, bijvoorbeeld uitlaten op eigen terrein of andere redenen	5,1%
	Niet veranderd, ik betaal hondenbelasting	3,9%

Uit de gegevens is naar voren gekomen dat 47 van de 1091 respondenten de hondenpoep tot op dit moment niet opruimt. Deze groep zal in de rest van dit rapport de niet opruimers worden genoemd.

4.4 Houding en gedrag van wel opruimende hondenbezitters

Aan de 1044 (95,7%) wel opruimers is gevraagd wat voor hen de belangrijkste reden was om de hondenpoep op te ruimen. Tabel 7 geeft deze redenen weer.

Tabel 7: Reden om hondenpoep op te ruimen

Wat is de belangrijkste reden om de hondenpoep op te ruimen?	Ik vind het vies om te laten liggen / het is normaal om het op te ruimen.	42,9%
	Ik wil de buurt netjes houden	33,4%
	Opruimen is verplicht in de gemeente dus het moet gewoon	13,0%
	Ik wil geen boete krijgen	9,8%
	Anders	0,9%

De opruimers vinden opruimen het belangrijkste omdat het vies is om te laten liggen / normaal is om op te ruimen. De overlast voor kinderen is hierbij het belangrijkste argument. Ook het netjes houden van de buurt is een belangrijke reden.

Van de opruimers geeft 53,9% aan één (of meer) vaste uitlaatrout(e)s te hebben maar deze hebben zij niet afgestemd op de voorzieningen. 17,8% heeft een vaste route die wel is afgestemd op de voorzieningen, 17,0% heeft geen vaste route en 11,3% heeft ook geen vaste route maar loopt wel zoveel mogelijk langs de voorzieningen.

Voor het opruimen van de hondenpoep kunnen verschillende opruimmiddelen gebruikt worden. (Plastic) zakjes worden het meest gebruikt en staan op de eerste plaats met 85,5%. Schepjes staan met 13,4% op de tweede plaats gevolgd door grijpers (6,8%) en papier of iets anders dat beschikbaar is (4,2%).

4.5 Houding en gedrag van de niet opruimende hondenbezitters

Van de 1091 respondenten hebben 47 personen (4,3%) aangegeven de hondenpoep niet op te ruimen. Uit de gegevens blijkt dat 45,7% van de niet opruimers aangeeft dat zij verwachten dat de gemeente de hondenpoep opruimt, omdat ze hondenbelasting betalen. Voor 17,4% is het 'te ver weg staan van afvalbakken' de reden om niet op te ruimen. Daarnaast zijn de redenen 'andere mensen ruimen ook niet op' en 'ik laat de hond(en) uit op eigen terrein' een belangrijke reden.

Omdat de gemeente wil dat iedere hondenbezitter de hondenpoep opruimt, is aan de niet opruimers gevraagd of zij bereid zijn opruimmiddelen aan te schaffen. Slechts 13% is bereid dit te doen, tegenover 78,3% die aangeeft dit niet te willen doen.

Omdat niet opruimers geattendeerd kunnen worden op de opruimplicht binnen de gemeente, is hen gevraagd of zij hun opruimgedrag aan zouden passen als zij worden aangesproken door een kennis/vriend/familielid, een andere hondenbezitter of een milieucontroleur. In de tabel 8 staan de uitkomsten van deze vraag.

Tabel 8: Wordt de hondenpoep opgeruimd als de hondenbezitter er op wordt geattendeerd

Zou u de hondenpoep opruimen als u erop wordt geattendeerd door;		
Kennis/vriend/familielid	Ja	18,2%
	Nee	81,8%
Een andere hondenbezitter	Ja	11,4%
	Nee	88,6%
Een milieucontroleur	Ja	33,3%
	Nee	66,7%

Uit deze gegevens blijkt dat het attenderen van de niet opruimers op hun gedrag vrijwel geen effect heeft. Wel blijkt dat de milieucontroleur meer invloed heeft dan kennissen/vrienden/familieleden of andere hondenbezitters.

4.6 Bekendheid en gebruik van hondenpoepbakken en Gepp hondentoiletten

Aan de opruimers is gevraagd of er volgens hen voldoende hondenpoepbakken en/of hondentoiletten zijn in de gemeente. 51,4% vindt dat er onvoldoende afvalbakken zijn, tegenover 48,6% die vindt dat er wel voldoende bakken zijn.

Vervolgens is gevraagd welke bak de 1044 opruimers gebruiken om de hondenpoep in weg te gooien. Ze konden bij 5 verschillende deponeringsmogelijkheden (afbeeldingen zichtbaar bij bijlage I) aangeven of ze hier wel of geen gebruik van maken. In tabel 9 is het gebruik weergegeven.

Tabel 9: Hondenpoepbakken gebruik

Gebruik hondenpoepafvalbak	Ja	66,1%
	Nee	33,9%
Gebruik Gepp hondentoilet	Ja	42,6%
	Nee	57,4%
Gebruik Depomat	Ja	6,7%
	Nee	93,3%
Gebruik reguliere afvalbak	Ja	27,3%
	Nee	72,7%
Gebruik anders namelijk;	Ja, eigen container	20,7%
	Ja, in de sloot/riool	6,2%
	Nee	73,1%

Hieruit blijkt dat de opruimers het meest gebruik maken van de (blauwe) hondenpoepbak. Tevens wordt het Gepp hondentoilet veel gebruikt. De Depomat bak wordt het minst gebruikt, maar dit is te verklaren doordat deze bak maar in 1 wijk (de Bloemenbuurt) te vinden is. Tevens blijkt uit de gegevens dat 20,7% van de mensen gebruik maakt van hun eigen container. De meest voorkomende redenen hiervoor zijn het ontbreken van een andere afvalbak in de buurt en/of het uitlaten van de hond op het eigen erf/terrein.

Aan de opruimers is vervolgens gevraagd waar zij de keuze van het gebruik van een hondenpoepbak op baseren. Tabel 10 geeft de uitkomsten daarvan weer.

Tabel 10: Reden keuze hondenpoepbak

Voornaamste reden voor keuze hondenpoepbak	Dichtste bij de plek waar mijn hond poept	68,5%
	Makkelijk te gebruiken	14,0%
	Ziet er schoon uit	4,3%
	Stinkt niet	2,2%
	Goede afvoer / regelmatig legen van de bak	6,1%
	Anders (bijv. eigen erf of geen andere mogelijkheid)	4,9%

De gemeente heeft de laatste jaren vooral Gepp hondentoiletten geplaatst en omdat zij dit in de toekomst wil blijven doen, is aan de opruimers gevraagd hoeveel meter zij bereid zijn maximaal af te leggen om de hondenpoep in een Gepp hondentoilet te deponeren. Tabel 11 geeft hiervan de resultaten weer.

Tabel 11: Maximale aantal meters af te leggen voor een Gepp hondentoilet

Maximaal af te leggen meters tot Gepp hondentoilet	Max. 250m	14,7%
	Max. 500m	10,1%
	Max.750m	2,5%
	Max.1000m	1,8%
	Net zolang tot ik een Gepp tegenkom	6,0%
	Ik gooi de hondenpoep in de meest dichtstbijzijnde afvalbak	64,9%

Hieruit blijkt dat bijna tweederde van de opruimers niet bereid is om (extra) ver te lopen voor een Gepp hondentoilet.

4.7 Ervaring met de beleidsinstrumenten

Aan alle 1091 geënquêteerden is gevraagd hoe vaak zij tot op heden aangesproken zijn op het niet opruimen van hondenpoep en hoe vaak zij een boete hebben gehad voor het niet opruimen. Deze uitkomsten zijn weergegeven in tabel 12.

Tabel 12: Aangesproken en beboet worden

Bent u wel eens aangesproken op het niet opruimen van hondenpoep?	Geen ervaring	61,3%
	Nee	30,9%
	1 keer	7,4%
	Vaak	,5%
Bent u wel eens beboet voor het niet opruimen van hondenpoep?	Nee	95,6%
	1 keer	4,0%
	Vaak	,4%

De hoogte van de boete voor het niet opruimen van hondenpoep is €100,-. (Gemeente Leeuwarden, 2011) De geënquêteerden konden aangeven of een verhoging van de boete hun gedrag zou kunnen beïnvloeden. Van het deel dat de hondenpoep soms niet opruimt geeft 16,3% aan dat de hoogte van de boete geen invloed zou hebben op hun gedrag. 9,3% zou hun gedrag er wel door laten beïnvloeden en voor 3,0% was de hoogte van de verhoging van belang. De respondenten is ook gevraagd of zij vinden dat er voldoende gecontroleerd wordt door de milieucontroleurs van de gemeente. Van de 1091 geënquêteerden vind 44,1% dat er onvoldoende tot ruim onvoldoende gecontroleerd wordt.

4.8 Interviews

Naast de enquêtes zijn er interviews afgenomen met hondenbezitters in de gemeente Leeuwarden. In totaal zijn er 16 interviews afgenomen.

Er kwam naar voren dat alle geïnterviewde hondenbezitters de hondenpoep van hun hond(en) opruimen. Wel werd later toegegeven dat 12,5% de hondenpoep niet opruimt als het ver/diep in de bosjes ligt. Maar de geïnterviewde hondenbezitters gaven aan dat dat niet vaak gebeurde. 75% van de hondenbezitters gebruikt een plastic zakje als opruimmiddel, gevolgd door de grijper/schep (12,5%) en een papertje of iets dergelijks (6,25%). Er kwam ook naar voren dat sommige hondenbezitters (37,5%) wel eens wisselen van opruimmiddel. De geïnterviewde hondenbezitter gebruikt voor het deponeren van de hondenpoep ook voornamelijk de normale hondenpoepbak (43,8%), gevolgd door het Gepp hondentoilet (31,25%), de normale afvalbak (18,8%) en het riool/sloot (6,25%).

62,5% vindt dat er momenteel niet genoeg wordt gecontroleerd door de milieucontroleurs.

4.9 Demografische kenmerken

Nadat de Chikwadraattoetsen zijn uitgevoerd, is gebleken dat er erg veel relaties zijn tussen de demografische kenmerken en de vragen 9 tot en met 30 van de schriftelijke enquête (bijlage X). Er is gekozen om per demografisch kenmerk de meest opvallende relaties toe te lichten. Alle Chikwadraattoetsen die verder van belang zijn, staan in bijlage IV.

Vanuit het oogpunt “zichtbare relaties” wordt er gekeken in hoeverre deze aanwezig zijn bij de wel- en niet opruimer. Hierbij wordt mede gelet op de demografische kenmerken van de wel-, niet- en soms opruimer.

4.9.1 Profielschetsen

Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat er profielschetsen gemaakt konden worden van de wel, soms en niet opruimers. Deze profielschetsen zijn weergegeven in tabel 13.

Tabel 13: Profielschetsen

	Wel opruimer	%	Soms opruimer	%	Niet opruimer	%
Geslacht	Vrouw	64,2%	Vrouw	54,9%	Man	59,6%
Aantal honden	1 hond	86,2%	1 hond	89,3%	1 hond	83%
Aantal keren uitlaten honden	4 of meer keren per dag	43%	3 keer per dag	48,4%	4 of meer keren per dag	46,8%
Samenstelling huishouden	Gezin	40,3%	Gezin	50,8%	Gezin	55,3%
Wonen woonwijken	Vlietzone, 8921	10,2%	Cammingaburen-Zuid, 8925	12,3%	Cammingaburen-Zuid, 8925	10,6%
	Cammingaburen-Zuid, 8925	8,2%	Bilgaard, 8918	8,2%	Cammingaburen-Midden, 8926	10,6%
	Hollanderwijk, 8932	8,7%	Vlietzone, 8921	7,4%	Zuiderburen, 8921	14,9%

4.9.2 Probleem- en normale wijken

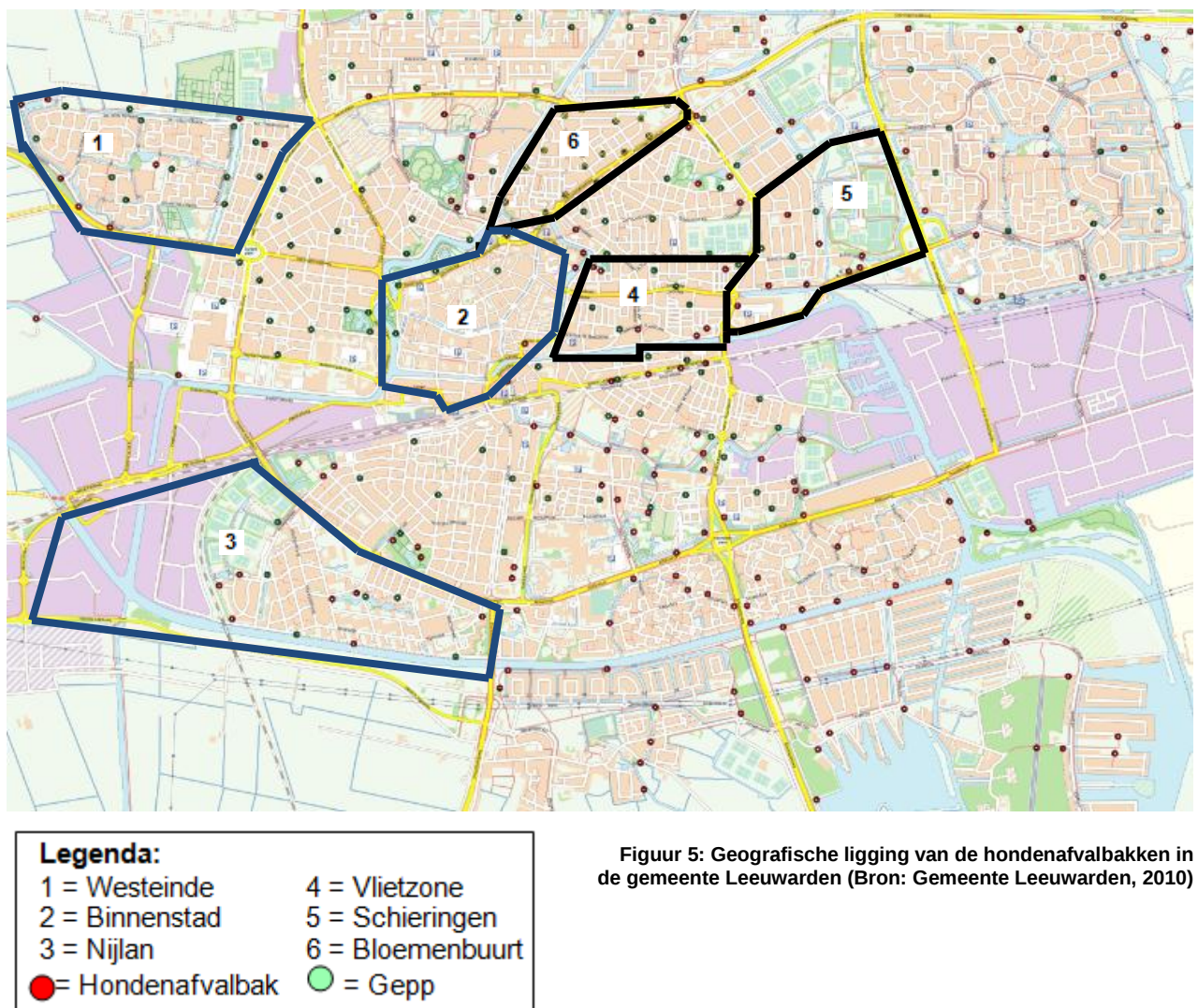
De woonwijken Vlietzone (8921), Bloemenbuurt (8922) en Schieringen (8924) worden door de gemeente zelf als probleemwijken aangeduid. Met probleemwijken worden in dit onderzoek wijken bedoelt waar veel hondenpoepoverlast is. Vanuit dit oogpunt blijkt uit de resultaten dat de inwoners van de woonwijken Vlietzone (52,8%) en Bloemenbuurt (51,4%) de hondenpoep als een probleem ervaren in hun buurt. De woonwijk Schieringen ervaart de hondenpoep ook als een probleem, maar dan in mindere mate (35,7%).

Uit de verkregen resultaten van dit onderzoek blijkt ook dat de bewoners van deze woonwijken hoog scoren op het ervaren van hondenpoep als een probleem in hun buurt. De Vlietzone steekt daar boven uit met 52,8%, gevolgd door de Bloemenbuurt met 51,4% en Schieringen met 35,7%. De voornaamste reden die de probleemwijken hiervoor aangeven is dat er te weinig hondenafvalbakken staan om de hondenpoep in weg te gooien. In figuur 5 zijn de locaties van de

hondenpoepbakken te zien in deze drie woonwijken. Er staan 15 Depomat bakken, enkele gewone hondenaafvalbakken en 23 Gepp hondentoiletten.

Daarnaast is er gekeken naar de door de gemeente Leeuwarden aangewezen normale woonwijken. Met normale wijken worden in dit onderzoek wijken bedoelt waar er geen tot weinig hondenpoepoverlast is. Uit de gegevens van de gemeente blijkt dat de woonwijken Binnenstad (8911), Westeinde (8915) en Nijlan (8931) behoren tot deze normale woonwijken. Uit de resultaten blijkt dat van deze normale wijken, de woonwijk Nijlan de hondenpoep het meest als een probleem ervaart met 43,5%, gevolgd door de Binnenstad met 37,2% en Westeinde met 22,9%. Het zijn alle drie relatief grote woonwijken en er zijn 39 hondenaafvalbakken geplaatst (figuur 5). Van deze 39 hondenaafvalbakken zijn er 16 normale hondenaafvalbakken en 23 Gepp hondentoiletten.

Uit de resultaten blijkt ook dat de normale woonwijken de hondenpoep minder als een probleem ervaren dan de mensen uit een probleemwijk.

Figuur 5: Geografische ligging van de hondenaafvalbakken in de gemeente Leeuwarden (Bron: Gemeente Leeuwarden, 2010)

5. Discussie

In dit hoofdstuk wordt er beschreven of de methodiek betrouwbaar is voor het onderzoek. Daarnaast wordt er gekeken of de resultaten in overeenstemming zijn met de verwachtingen en wat de verklaringen kunnen zijn achter bepaalde onderzoeksuitkomsten. Als laatste wordt er nog gekeken naar de verhouding tussen de resultaten en de probleem- en doelstelling.

5.1 Betrouwbaarheid van het onderzoek

Tijdens dit onderzoek zijn er verschillende methodieken gebruikt. De betrouwbaarheid van de methodieken verschilt onderling. De literatuurstudie is betrouwbaar bevonden vanwege het feit dat er goede (onderbouwde) bronnen zijn gebruikt. Bij de enquête zat het responspercentage met 21,4% ruim boven het gewenste percentage van 7,02%. Er wordt echter verwacht dat er veel sociaal wenselijke antwoorden zijn gegeven en dat het responspercentage van de niet opruimer te laag is om een duidelijk en echt betrouwbaar beeld te kunnen geven. Tevens hebben sommige respondenten niet alle vragen ingevuld. Een voorbeeld hiervan is de inkomensvraag. Dit is opgelost door er een "missing value" van te maken tijdens het verwerken. Daarnaast begrepen sommige respondenten niet dat bij de enquêtevragen soms 1 enkel antwoord ingevuld moest worden, in plaats van meerdere antwoorden. Dit is opgelost, door bij deze enquêtevragen verschillende categorieën te creëren. Via deze twee oplossingen konden deze gegevens toch worden meegenomen in de verwerking.

De interviews die afgenomen zijn, zijn minder betrouwbaar omdat de meeste hondenbezitters niet veel tijd hadden om geïnterviewd te worden en/of erg kortaf waren.

5.2 Verwachting van de resultaten

Voor dit onderzoek werd er een responspercentage van ongeveer 10% verwacht op basis van eerdere responspercentages op soortgelijke onderzoeken door gemeente Leeuwarden en Gepp Producten & Advies. Het responspercentage van dit onderzoek bleek echter veel hoger te zijn (21,4%). Van de 1091 respondenten waren er maar 47 die aangaven de hondenpoep structureel niet op te ruimen. Verwacht werd dat er een hoger aantal niet opruimers uit de enquête naar voren zou komen, omdat uit vooraf ingelezen informatiebronnen en gesprekken met Gjalt Faber van Gemeente Leeuwarden en Mark de Haas van Gepp Producten & Advies naar voren kwam dat er nog steeds vrij veel hondenpoepoverlast is. Het lage percentage niet opruimers komt waarschijnlijk doordat de meeste niet opruimers de enquête niet in hebben gevuld en/of terug hebben gestuurd en verwacht wordt dat veel respondenten sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven in plaats van hun werkelijke houding en gedrag. Hierdoor kan er geen duidelijk en betrouwbaar beeld van de soms- en niet opruimer gegeven worden.

De respondenten geven aan, in zowel de probleem- als de normale woonwijken, wel opruimers te zijn. Zelfs de probleemwijk Vlietzone staat met 10,2% bovenaan het rijtje van de wel opruimers. Dit geeft ook weer een duidelijke indicatie dat er te weinig respons is gegeven door de niet opruimers.

Een ander discussiepunt is het vragen naar iemands inkomen. In ons onderzoek wilden we kijken of het opruimgedrag te maken kon hebben met het inkomen van iemand en/of het wonen in een duurdere/rijkere buurt. Helaas wilden veel mensen hun inkomenscategorie niet aangeven, waardoor het kenmerk "bruto maandinkomen" niet meegenomen kon worden in het onderzoek.

Er werd ook verwacht dat aanspreken op het gedrag meer invloed zou hebben. Waarschijnlijk zeggen de hondenbezitters dat aanspreken geen invloed heeft omdat ze niet graag willen erkennen dat hun gedrag wordt beïnvloed door derden. Dit wordt namelijk ervaren als afbreuk aan je eigenwaarde. (G. Faber, persoonlijke communicatie, 4 mei 2011) Uit ervaring van de gemeente blijkt dat niet opruimende hondenbezitters zich meestal wel anders gedragen bij het zien van een milieucontroleur. Het vooraf zien van een milieucontroleur heeft dus vaak wel effect op het opruimgedrag.

Als er gekeken wordt naar de overlast van hondenpoep in de probleem- en normale woonwijken, is er wel een relatie zichtbaar. In de probleemwijken is het inwonersaantal namelijk gemiddeld hoger dan in de normale wijken waardoor er per m² gemiddeld meer honden zijn. De kans op hondenpoep op onder andere straten, grasvelden en parken is hierdoor groter. Bovendien zijn er in deze wijken, in verband met de geografische ligging, minder groenvoorzieningen. Dit zorgt er ook voor dat er sneller hondenpoep op de stoep/straat terecht komt. Ook omdat er in de probleemwijken in het algemeen meer overlast is van allerlei soorten afval en vernieling, is de grens van irritatie en daardoor het ervaren van overlast, sneller bereikt. Als een hondenbezitter in een probleemwoonwijk woont, wordt de hondenpoep dus veel meer en sneller als een probleem ervaren dan als hij/zij in een normale woonwijk zou wonen.

Als laatste werd er niet verwacht dat de soms opruimers vrijwel altijd in dezelfde woonwijken wonen als de wel opruimers. Er werd namelijk gedacht de soms opruimers meer in de buurt van de niet opruimers zouden wonen en door hem/haar beïnvloed werd met betrekking tot het niet opruimen van de hondenpoep.

6. Conclusie

In dit hoofdstuk worden de conclusies getrokken uit het onderzoek en wordt er antwoord gegeven op de deelvragen en de hoofdvraag.

De hoofdvraag van dit onderzoek was als volgt;

“Wat bepaald dat hondenbezitters van de gemeente Leeuwarden de hondenpoep wel of niet opruimen?”

Vooral houding en gedrag spelen een grote rol bij de hondenbezitters om hondenpoep wel of niet op te ruimen. Er wordt namelijk toegegeven dat de kennis met betrekking tot de opruimplicht wel aanwezig is maar aan de houding en het gedrag van de hondenbezitters is dit niet altijd te zien. Een aantal hondenbezitters ziet het opruimen (alleen) als een verplichting. De attitude ten opzichte van opruimen is dus nog niet optimaal (genoeg). Dit komt zowel naar voren bij de schriftelijke enquête als bij de afgenomen interviews. Er moet dus nog beter gekeken worden hoe deze attitude positief kan worden gemaakt.

Het grootste deel van de hondenbezitters geeft aan dat opruimen belangrijk is zodat de buurt schoon wordt gehouden en dat er geen overlast is voor kinderen. Het is dus belangrijk dat de gemeente en Gepp Producten & Advies hierop inspelen bij volgende campagnes.

Omdat veel hondenbezitters aangeven het oprapen vies te vinden, niet te lang met het zakje, schepje o.i.d. te willen lopen en de helft van de respondenten van mening is dat er te weinig hondenpoepbakken zijn, is het ook van belang dat er, verspreidt over de hele gemeente, voldoende afvalbakken staan. Hondenbezitters gooien de hondenpoep dan ook weg in de hondenpoepbak die het dichtst bij de plek staat waar de hond poept. Ook moeten de opruimmiddelen makkelijk te verkrijgen zijn en niet te duur zijn.

De meerderheid van de niet opruimers geeft aan dat het de taak van de gemeente is om de hondenpoep op te ruimen, omdat de hondenbezitter al hondenbelasting betaalt. In het algemeen geven de hondenbezitters aan dat ze te weinig weten van de bestedingen van de hondenbelasting. Om er dus voor te zorgen dat de hondenbezitters de hondenpoep zelf opruimen is het van belang dat zij begrijpen waar het betaalde belastinggeld aan besteedt wordt.

Uit het onderzoek komt ook naar voren dat hondenbezitters vinden dat er te weinig gecontroleerd wordt door de milieucontroleurs en dat het idee van; ‘als anderen het niet opruimen, doe ik het ook niet’ nog steeds sterk aanwezig is. In de enquête van dit onderzoek geven de niet opruimers aan dat het worden aangesproken op het niet opruimen geen invloed heeft maar uit ervaringen van de gemeente Leeuwarden blijkt dat het zien van een milieucontroleur ervoor zorgt dat de soms opruimers eerder geneigd is de hondenpoep op te ruimen en dat niet opruimer ergens anders heen gaat met de hond. Dit geeft aan dat de milieucontroleur wel degelijk invloed heeft. Als er dus voldoende milieucontroleurs zijn, kan de niet opruimer steeds minder makkelijk ontkomen aan het krijgen van een boete wat ervoor kan zorgen dat hij/zij de hondenpoep toch op gaat ruimen. De aanwezigheid van meer milieucontroleurs geeft de wel opruimers een meer tevreden gevoel omdat zij kunnen laten zien dat zij zich wel goed gedragen. Ook zien dat de niet opruimers echt aangepakt worden door de gemeente motiveert het opruimgedrag. (G.Faber, persoonlijke communicatie, 4 mei 2011)

De wijk van de hondenbezitters bepaalt mede in hoeverre een hondenbezitter de hondenpoep als een probleem ervaart. Als een buurt in het algemeen viezer is, wordt er al sneller overlast ervaren en blijkt dat er minder snel voor gekozen wordt de hondenpoep op te ruimen. (G.Faber, persoonlijke communicatie, 4 mei 2011)

Eveneens spelen de weeromstandigheden een rol bij het niet of wel opruimen van de hondenpoep. Dit argument kan jammer genoeg niet verholpen worden.

7. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk komen de aanbevelingen voor beide opdrachtgevers aan bod, die aan de hand van dit onderzoek naar voren zijn gekomen.

Uit dit onderzoek is duidelijk naar voren gekomen dat de hondenbezitters vooral opruimen omdat ze de buurt netjes willen houden en dat ze niet willen dat hondenpoep overlast geeft voor kinderen. Er wordt daarom aanbevolen om in volgende campagnes hierop in te spelen.. Aangezien de respondenten aangeven dat de kennis over het hondenbeleid aanwezig is, moet er geprobeerd worden om de soms- en niet opruimers van houding en gedrag te laten veranderen.

De hondenbezitters geven ook aan dat er naar hun mening te weinig of niet zichtbaar gecontroleerd wordt door milieucontroleurs. Daarom wordt er aanbevolen meer milieucontroleurs in te zetten en ze tevens meer zichtbaar te maken in de woonwijken. Aan de hondenbezitters moet wel worden uitgelegd dat er ook milieucontroleurs in burger werken.

Er wordt ook aanbevolen om in de probleemwijken de hondenpoep en dergelijke grootschalig en samen met de inwoners van de buurt op te ruimen. Zo krijg je een schonere buurt en uit ervaring van eerdere onderzoeken door de gemeente blijkt dat dit ervoor zorgt dat inwoners ook meer hun best willen doen om de buurt ook schoon te houden. Zo zorgt de buurt er zelf voor dat er minder hondenpoep overlast ontstaat en dat mensen elkaar stimuleren de hondenpoep op te ruimen. (G. Faber, persoonlijke communicatie, 4 mei 2011)

Uit de opmerkingen die gegeven zijn bij de enquête van dit het onderzoek blijkt ook dat de hondenbezitters niet weten waaraan de hondenbelasting wordt uitgegeven en dat dit van invloed kan zijn op het wel of niet opruimen van de hondenpoep. Daarom wordt er aanbevolen meer duidelijkheid te geven over de besteding van de hondenbelasting. Deze uitleg kan worden gedaan aan de hand van brochures, folders, (nieuws)brieven en op de website van zowel de gemeente Leeuwarden als Gepp Producten & Advies.

Er wordt ook aanbevolen om een onderzoek te doen naar de aanwezigheid van hondenaafvalbakken ten opzichte van het aantal hondenbezitters in een bepaalde wijk en of deze op strategische punten zijn geplaatst. Hierdoor zou het hondenpoepprobleem nog meer verminderd kunnen worden.

Dit onderzoek is gedaan in de wintermaanden en vanwege bijvoorbeeld het vroeger donker worden en de kou, kunnen de resultaten anders uitvallen. In winter/donker/kou met minder sociale controle is de bereidheid tot opruimen minder; er ligt dan ook in winter en vroege voorjaar de meeste hondenpoep. Als in april weer wordt gemaaid en geschoffeld en de sociale controle wordt weer beter hersteld het beeld zich wel blijkt uit schouwen en meldingen. (G.Faber, persoonlijke communicatie, 4 mei 2011) Daarom wordt er aanbevolen om hetzelfde onderzoek te doen in de zomermaanden. Via deze weg kan er gekeken worden of er daadwerkelijk een verschil is in de resultaten van de wintermaanden en de zomermaanden. Tevens wordt er aanbevolen om dit onderzoek elke 2 á 3 jaar over te doen. Dit om te zien of het gedrag van de wel- en niet opruimers verbetert, stagneert of juist verslechtert. Hieruit kunnen dan conclusies worden getrokken of de werkwijze van informatie verschaffen en gedragsverandering een daadwerkelijk effect heeft op de hondenbezitters.

Voor dit onderzoek is er gebruik gemaakt van een schriftelijke enquête, die verstuurd is naar alle geregistreerde hondenbezitters van gemeente Leeuwarden. Om het te vergemakkelijken, voor zowel de hondenbezitters en de onderzoekers, wordt er aanbevolen om in het vervolg de enquête digitaal te verstrekken. De hondenbezitters kunnen dan de enquête via internet invullen en kunnen dan geen fouten maken zoals het aanvinken van te veel antwoorden, het vergeten

van een vraag of het invullen van een vraag die niet voor hun categorie bedoelt is. Daarnaast zal de verwerking van de digitale enquête minder tijd in beslag nemen voor de onderzoekers en is het financieel ook voordeliger dan een schriftelijke enquête. Om ervoor te zorgen dat er genoeg enquêtes digitaal worden ingevuld en geretourneerd, kan er nagedacht worden over een eventuele beloning voor de respondenten. Dit motiveert mensen om de enquête in te vullen en mee te werken aan het onderzoek.

Tevens wordt er nog aanbevolen om de enquêtes van dit onderzoek te gebruiken voor het onderzoek naar het gebruik van de losloopvelden dat op dit moment wordt uitgevoerd door gemeente Leeuwarden. Veel respondenten hebben hun mening gegeven over de losloopvelden en dit kan waarschijnlijk een ondersteuning zijn bij het onderzoek.

Literatuurlijst

Boeken:

Aronson, E., Wilson, T.D., Akert, R.B., 2007, “Sociale psychologie”, 2^e druk, Pearson Education Benelux, Groningen

Craenest, M., Timperman, T., Vaerenbergh, van G., Vanhoomissen, T., 2008, “Sociale psychologie; een inleiding”, 1^e druk, Uitgeverij Acco, Leuven

Endenburg, N., Straatnaam, I., Velter, M., 2006, “Gemeentelijk hondenbeleid; handleiding ter bestrijding van de overlast door hondenpoep in Nederland”, 3^e druk, Stichting Multidisciplinair Onderzoeks Instituut naar de relatie tussen mensen en dieren, Utrecht

Nutten, J., Hoorens, V., 2008, “Sociale beïnvloeding; toetsbaar leren denken over gedrag”, 2^e druk, Universitaire Pers Leuven, Leuven

Pol, B., Swankhausen, C., Vendeloo, van P., 2007, “Nieuwe aanpak in overheidscommunicatie; mythen, misverstanden en mogelijkheden”, 1^e druk, Uitgeverij Coutinho, Bussum

Vonk, R., 2004, “Sociale psychologie”, 1^e druk, Wolters-Noordhoff, Groningen

Wicklund, R.A., Brehm, J.W., 1998, “Cognitive dissonance theory; revival with revisions and controversies”, pp. 310-322, American Psychological Association, Washington., D.C.

Artikelen:

Centraal Bureau voor de Statistiek, 2008, “Half Nederland vindt dat zijn buurt verloedert”, Webmagazine CBS

Gemeente Leeuwarden, “Nota hondenbeleid 2007”, 2007, nota hondenbeleid uitgave, Gemeente Leeuwarden, Leeuwarden

Gemeente Leeuwarden, “Programmabegroting 2010”, september 2009, programmabegroting uitgave, Gemeente Leeuwarden, Leeuwarden

Folders:

Gepp Producten & Advies, “Hondenpoep? Opgeruimd is netjes!”, 2010^b, Folder uitgave, Gepp Producten & Advies, Leeuwarden

Internetsites:

Alles over marktonderzoek, 2011, <http://www.allesovermarktonderzoek.nl/Marktonderzoek/Steekproef.aspx>, Geraadpleegd op 12 maart 2011

Context Masterclass, 2011, <http://www.contextmasterclass.nl/docs/200902111136286482.pdf>, Geraadpleegd op april/mei 2011

Dier en natuur, 2010, <http://dier-en-natuur.infonu.nl/huisdieren/8318-hondenpoep-grootste-ergenis-m-b-t-leefomgeving.html>, Geraadpleegd op 18 oktober 2010

Gelderlander, 2010, <http://www.gelderlander.nl/algemeen/dgbinnenland/6381650/Nederlandse-honden-poepen-145-miljoen-kilo.ece>, Geraadpleegd 16 oktober 2010

Gemeente Leeuwarden, "*Hondenbelasting; kosten*", 2010^a, <http://www.leeuwarden.nl/product/hondenbelasting>, Geraadpleegd op 25 september 2010

Gemeente Leeuwarden, "*Spelregels voor hondenbezitters*", 2010^b, <http://www.leeuwarden.nl/artikel/2010/spelregels-voor-hondenbezitters>, Geraadpleegd op september 2010

Gemeente Leeuwarden, "*Hondenbelasting; kosten*", 2011, <http://www.leeuwarden.nl/product/hondenbelasting>, Geraadpleegd op 08 april 2011

Gepp Producten & Advies, "*Geschiedenis & Toekomst*", 2010^a, http://www.hondenpoep.nl/index.php?page_item=18 Geraadpleegd op 21 september 2010

Gepp Producten & Advies, "*Producten; hondentoilet*", 2010^c, http://www.hondenpoep.nl/index.php?page_item=9 Geraadpleegd op 23 september 2010

Gepp Producten & Advies, "*Totaalconcept*", 2010^d, http://www.hondenpoep.nl/index.php?page_item=8 Geraadpleegd op 22 september 2010

Leren.nl, "*Overtuigen en beïnvloeden – attitudes*", 2011 <http://www.leren.nl/cursus/sociale-vaardigheden/overtuigen-beinvloeden/attitudes.html> Geraadpleegd op april/mei 2011

Ministerie VROM, Tafel van elf voor gemeenten, "*Hondenpoep*", 2010, <http://www.tafelvanelfvoorgemeenten.nl/analyses/hondenpoep/index.aspx>, Geraadpleegd op september 2010

Multiscope, 2010, http://www.multiscope.nl/organisatie/nieuws/berichten/samenleving_eist_harde_aanpak_hufterigheid.html, Geraadpleegd op 16 oktober 2010

Wetenschap, 2011, <http://wetenschap.infonu.nl/diversen/36390-wat-is-de-cognitieve-dissonantietheorie.html> Geraadpleegd april/mei 2011

Foto's/illustraties:

Foto voorkant: Malburger, 2011, <http://www.malburgen.nl/?q=voorpagina&page=7>, Geraadpleegd op 13 februari 2011

Tabel 1: Gemeente Leeuwarden, 2010^a, "*Hondenbelasting; kosten*", <http://www.leeuwarden.nl/product/hondenbelasting>, Geraadpleegd op 25 september 2010

Figuur 1: Multiscope, 2010, <http://www.multiscope.nl/images/persberichten/top-10-ergernissen.png>, Geraadpleegd op 16 oktober 2010

Figuur 2: Gepp Producten en Advies, 2010, <http://www.hondenpoep.nl/nl/pagina/9/hondentoilet.html>, Geraadpleegd op 3 oktober 2010

Figuur 3: Gepp Producten en Advies, 2010,
<http://www.hondenpoep.nl/nl/pagina/9/hondentoilet.html>, Geraadpleegd op 3 oktober 2010

Figuur 4: Gepp Producten en Advies, 2010,
<http://www.hondenpoep.nl/nl/pagina/8/totaalconcept.html>, Geraadpleegd op 23 september 2010

Figuur 5: Gemeente Leeuwarden, 2011, Geraadpleegd op 13 maart 2011

Bijlages

Bijlage I Toelichting algemene brief over de schriftelijke enquête

Leeuwarden, januari 2011

Geachte heer/mevrouw,

Veel inwoners van de gemeente Leeuwarden genieten van een hond als huisdier. Het is gezellig en het uitlaten zorgt voor beweging en voor sociale contacten met mensen uit de buurt. Het uitlaten van de honden zorgt echter wel voor hondenpoep en helaas wordt deze hondenpoep niet altijd opgeruimd. Het niet opruimen van de hondenpoep zorgt in sommige wijken voor overlast binnen de gemeente. Wellicht herkent u dit ook? Om deze reden wil de gemeente Leeuwarden, in samenwerking met Gepp Producten & Advies en u als hondenbezitter, in beeld krijgen waarom de hondenpoep wel dan niet wordt opgeruimd.

Uw ervaringen als hondenbezitter helpen ons wellicht om de overlast van hondenpoep terug te dringen. Bijgaand treft u een enquête aan waarin wij vragen naar uw ervaringen. Het invullen van de enquête duurt circa 5 tot 10 minuten.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door studenten van Stichting Van Hall Larenstein die afstuderen op het onderwerp: *Hondenbeleid in de gemeente Leeuwarden?*

De enquête maakt deel uit van een breder onderzoek. Naast deze enquête zullen de studenten op sommige uitlaatplekken uw medewerking vragen voor het afnemen van een kort interview.

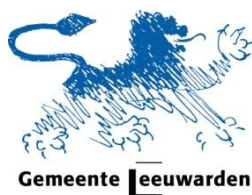
Wij stellen het zeer op prijs als u bijgaande enquête in wilt vullen en vóór 23 januari 2011 retour wil zenden in bijgaande antwoordenvelop (een postzegel plakken is niet nodig).

Alvast bedankt voor uw hulp!

Met vriendelijke groeten,

Marcel Gilde en Angela Smit
Studenten Stichting Van Hall Larenstein

In samenwerking met:

Bijlage II Schriftelijke enquête hondenbezitters gemeente Leeuwarden.

Met onderstaande enquête wil de gemeente Leeuwarden en Gepp Producten & Advies beter zicht krijgen op de ervaringen van hondenbezitters met betrekking tot de overlast van hondenpoep binnen de gemeente. De enquête is bedoeld voor degene die de hond(en) het meest uitlaat en kan volledig anoniem worden ingevuld. Persoonsgegevens worden niet voor andere doeleinden gebruikt en/of verstrekt aan derden.

Bij een aantal vragen wordt aangegeven dat u na het beantwoorden naar een andere vraag kunt gaan. Tussentijdse vragen hoeft u dan NIET te beantwoorden.

Vragen 1 t/m 8 zijn bedoeld om een algemeen beeld van de hondenbezitters te krijgen.

1. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?

- ☐ <16
- ☐ 17 - 30
- ☐ 31 - 50
- ☐ 51 - 70
- ☐ >70

3. Hoeveel honden heeft u?

- ☐ 1 hond
- ☐ 2 honden
- ☐ 3 honden
- ☐ 4 of meer honden

4. Wat is de samenstelling van uw huishouden?

- ☐ Alleenstaand
- ☐ Samenwonend
- ☐ Gezin met kinderen
- ☐ Studentenhuis

5. In welke categorie valt uw bruto maandinkomen?

- ☐ Geen inkomen
- ☐ Uitkering (€700 - €1100 per maand)
- ☐ Beneden bruto modaal inkomen (<€2600)
- ☐ Bruto modaal inkomen (€2600 - €2800)
- ☐ Boven bruto modaal inkomen (>€2800)

6. In welke wijk + postcode van de gemeente Leeuwarden woont u?

.....

7. In welke wijk + postcode van de gemeente Leeuwarden laat u de hond uit?

.....

8. Hoe vaak per dag laat u uw hond(en) uit?

- ☐ 1 keer per dag
- ☐ 2 keer per dag
- ☐ 3 keer per dag
- ☐ 4 keer of meer per dag

Vraag 9 t/m 21 geven een indicatie van wat u, als hondenbezitter, al weet over het hondenpoepbeleid. Er wordt ook ingegaan op het opruimen de hondenpoep.

9. Ervaart u hondenpoep als een probleem bij u in de buurt?

- ☐ Ja, heel erg
- ☐ Ja, maar niet zo'n groot probleem
- ☐ Vrijwel niet
- ☐ Nee, helemaal niet

10. Is uw eigen opruimgedrag veranderd in de laatste 5 jaar?

- ☐ Ja, ik ruimde de hondenpoep nooit op maar nu soms
- ☐ Ja, ik ruimde de hondenpoep nooit op maar nu altijd
- ☐ Ja, ik ruimde de hondenpoep soms op en nu altijd
- ☐ Nee, ik ruimde de hondenpoep altijd al op
- ☐ Nee, ik ruimde de hondenpoep nooit op en nu ook niet

11. Kunt u aangeven waarom uw gedrag **wel of niet** is veranderd?

.....
.....

12. Bent u bekend met de verplichting om hondenpoep in de gemeente Leeuwarden op te ruimen?

- ☐ Ja, ik ben goed op de hoogte van dit beleid
- ☐ Ja, ik weet dat het er is maar weet niet (precies) wat het beleid inhoudt
- ☐ Nee, ik weet niet dat er een beleid is in de gemeente

In de gemeente Leeuwarden zijn er zogenaamde losloopvelden. Dit zijn speciale velden waar u de hond kan laten rennen, spelen en op sommige plekken de hond kan laten zwemmen. Op deze velden geldt wel een opruimplicht.

13. Bent u bekend met deze losloopvelden?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → **Ga naar vraag 15**

14. Gebruikt u de losloopvelden in de gemeente Leeuwarden?

- ☐ Ja
- ☐ Soms
- ☐ Nee

15. Maakt u gebruik van opruimmiddelen om de hondenpoep op te rapen en weg te gooien in een hondenpoepbak?

- ☐ (Plastic) zakje
- ☐ Schepje
- ☐ Grijper
- ☐ Papier of iets anders dat op dat moment beschikbaar is
- ☐ Ik ruim de hondenpoep niet op dus ik maak geen gebruik van opruimmiddelen om de hondenpoep weg te gooien → **Ga door naar vraag 22**

16. Wat is voor u de belangrijkste reden om de hondenpoep op te ruimen?

- ☐ Opruimen is verplicht in de gemeente dus het hoort er gewoon bij
- ☐ Ik wil de buurt netjes houden
- ☐ Ik vind het vies om te laten liggen
- ☐ Ik wil geen boete krijgen van EUR 90,-
- ☐ Anders namelijk,.....

17. Zijn er volgens u voldoende afvalbakken om de hondenpoep in te doen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

18. Waar maakt u het meeste gebruik van, om na het oprapen, de hondenpoep in te doen?

☐ Hondenpoepafvalbakken

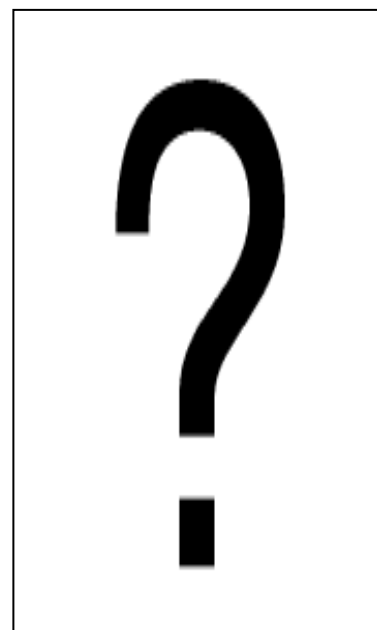
☐ Gepp-hondentoiletten

☐ Depomat (bak met zakjes)

☐ Reguliereafvalbak

☐ Anders, namelijk
.....

19. Wat is de voornaamste reden om te hondenpoep daar in te doen?

- ☐ Het dichtste bij de plek waar mijn hond poept
- ☐ Gemakkelijk te gebruiken
- ☐ Ziet er schoon uit
- ☐ Stinkt niet
- ☐ Goede afvoer / regelmatig legen van de afvalbak
- ☐ Anders, namelijk.....

Gemeente Leeuwarden heeft een groot aantal Gepp hondentoiletten geplaatst. De hondentoiletten zijn ontwikkeld door Gepp Producten & Advies gaan onder andere langer mee en hebben weinig onderhoud nodig en hebben geen stankoverlast. In vergelijking met andere (honden)toiletten hebben de Gepp hondentoiletten vrijwel geen onderhoudskosten voor de gemeente Leeuwarden.

20. Nu u op de hoogte bent van bovenstaande informatie, bent u bereid een grotere afstand af te leggen om de hondenpoep in de Gepp hondentoilet weg te gooien nadat uw hond heeft gepoept?

- ☐ Ja, maar maximaal 250 meter
- ☐ Ja, maar maximaal 500 meter
- ☐ Ja, maar maximaal 750 meter
- ☐ Ja, maar maximaal 1000 meter
- ☐ Ja, ik loop door totdat ik een Gepp hondentoilet tegenkom
- ☐ Nee, ik gooi de hondenpoep in de dichtstbijzijnde afval- /hondenpoepbak

21. Heeft u 1 (of meer) vaste uitlaatrout(e)s en heeft u deze afgestemd op de voorzieningen (o.a. hondenpoepbakken en/of losloopvelden) in de buurt?

- ☐ Nee, ik heb geen vaste route
- ☐ Nee, ik heb geen vaste route maar loop wel zoveel mogelijk langs hondenpoepbakken, Gepp hondentoiletten en/of losloopvelden
- ☐ Ja, ik heb 1 (of meer) vaste route(s) maar niet om de (vele) voorzieningen
- ☐ Ja, ik heb 1 (of meer) vaste route(s) en heb de route(s) afgestemd op de voorzieningen

→ Ga nu door naar vraag 27

Vraag 22 t/m 26 geven een indicatie over het niet opruimen van de hondenpoep.

22. Bent u bereid om in het vervolg opruimmiddelen (zoals schepjes en/of zakjes) aan te schaffen?

- ☐ Ja, geen probleem
- ☐ Misschien, dat ligt aan de prijs
- ☐ Nee, deze zijn te duur
- ☐ Nee, ik wil geen opruimmiddelen aanschaffen

23. Welke reden heeft u om de hondenpoep **niet** op te ruimen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ik betaal hondenbelasting en verwacht daardoor dat de gemeente de hondenpoep opruimt
- ☐ Andere hondenbezitters ruimen de hondenpoep ook niet op
- ☐ De (honden)afvalbakken staan te ver weg
- ☐ Hondenpoep is vies om op te rapen
- ☐ Ik wist niet dat er een opruimplicht in de gemeente van kracht was
- ☐ Fysiek niet mogelijk(handicap, leeftijd)
- ☐ Het ligt aan de periode van het jaar (Winter = kou, regen, sneeuw)

24. Ruimt u de hondenpoep op als u hierover wordt aangesproken door een andere hondenuitlater?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

25. Ruimt u de hondenpoep op als u hierover wordt aangesproken door een kennis/vriend(in)/familielid?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

26. Ruimt u de hondenpoep op als u hierover wordt aangesproken door een milieucontroleur?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Vraag 27 t/m 30 geven een indicatie of u, als hondenbezitter, wel eens in aanraking bent gekomen met de milieucontroleurs van de gemeente Leeuwarden.

27. Bent u wel eens aangesproken over het niet opruimen van hondenpoep?

- ☐ Ik ruim altijd de hondenpoep op en heb er dus geen ervaring mee
- ☐ Ik ben nog nooit aangesproken voor het niet opruimen van hondenpoep
- ☐ Ik ben één maal aangesproken voor het niet opruimen van hondenpoep
- ☐ Ik ben vaak aangesproken voor het niet opruimen van hondenpoep

28 Bent u wel eens beboet voor het niet opruimen van hondenpoep?

- ☐ Ik ben nog nooit beboet voor het niet opruimen van hondenpoep
- ☐ Ik ben één maal beboet voor het niet opruimen van hondenpoep
- ☐ Ik ben vaak beboet voor het niet opruimen van hondenpoep

29. Is een verhoging van de boetes (EUR 90) een reden om uw gedrag te veranderen?

- ☐ Ja, want dan wordt de boete me echt te hoog
- ☐ Misschien, het ligt eraan met hoeveel de boete verhoogd wordt
- ☐ Nee, want de hoogte van de boete maakt mij niets uit
- ☐ Nee, omdat.....

30. Wordt er naar uw mening voldoende gecontroleerd door de milieucontroleurs op hondenpoepoverlast?

- ☐ Ruim voldoende
- ☐ Voldoende
- ☐ Neutraal
- ☐ Onvoldoende
- ☐ Ruim onvoldoende

31 . Heeft u nog tips voor gemeente Leeuwarden welke bij kunnen dragen aan een meer hondenpoepvrij Leeuwarden??

.....
.....
.....

Einde van de enquête.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Bijlage III Interview

Naam interviewer:

Datum:

Plaats:

Hoeveel honden heeft u?

.....
.....
.....

In welke wijk woont u en laat u uw hond(en) uit?

.....
.....
.....

Hoe vaak laat u de hond(en) uit?

.....
.....
.....

Ervaat u hondenpoep een probleem in uw buurt/woonwijk?

Zo ja, waarom dan / Zo nee, waarom dan niet?

.....
.....
.....

Hoe is uw opruimgedrag en gebuikt u enigszins opruimmiddelen?

Vervolg: Waarom ruimt u op?

.....
.....
.....

Was uw opruimgedrag in het verleden anders?

.....
.....
.....

Welke hondenafvalbak gebruikt u het meest en zijn er in uw ogen genoeg hondenafvalbakken?

.....
.....
.....

Waarom heeft u voor deze afvalbak gekozen?

.....
.....
.....

Wordt er in uw buurt/woonwijk genoeg gecontroleerd door de milieucontroleurs?

.....
.....
.....

Bijlage IV Chi-kwadraattoetsen

Vraag	1	2	3	4	5	6	7	8
9	-	-	X	X	-	-	-	-
10	X	X	X	X	X	X	X	X
11	X	X	X	X	-	X	X	X
12	-	X	X	X	-	-	-	X
13	-	X	X	X	X	-	X	X
14	X	X	X	X	X	X	X	-
15A	X	X	X	X	X	X	X	X
15B	X	X	X	X	X	X	X	X
15C	X	X	X	X	X	X	-	-
15D	-	X	X	X	X	X	-	-
15E	-	-	X	X	X	X	-	-
16	X	-	-	-	-	-	-	-
17	X	X	X	X	X	X	X	X
18A	-	-	-	-	-	-	-	-
18B	-	-	-	-	-	-	-	-
18C	-	-	-	-	-	-	-	-
18D	-	-	-	-	-	-	-	-
18E	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-
21	-	-	-	-	-	-	-	-
22	-	-	-	-	-	-	-	-
23	-	-	-	-	-	-	-	-
24	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-	-	-	-
27	-	-	-	-	-	-	-	-
28	X	X	X	X	X	X	X	X
29	X	X	X	X	X	X	X	X
30	-	-	-	-	-	-	-	-

X = Significante Chikwadraattoets

- = Geen significante Chikwadraattoets